Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 23. JANUARJA 1964
Leto XVI. — Štev. 3 Cena 20 din

POMURSKI VESTNIK

IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1962 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL. OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V MURSKI SOBOTI — DIREKTOR ŠTEFAN ANTALIČ — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK JOŽE VILD — NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KOCLJEVA UL. 2, TELEFON 21-064

V soboški občini na zborih občanov:

Živahne razprave o osnutku statuta

Pred zbori občanov je Socialistična zveza sklicala več posvetovanj, ki so bila posvečena pripravam ljudi, ki na zborih občanov razlagajo osnutek statuta, in osnutkom statutov krajevnih skupnosti. Prejšnji teden so se sestali tudi predstavniki vseh krajevnih organizacij SZDL, posebna komisija pa je tudi obiskala nekatere krajevne skupnosti in z njimi proučevala idejni osnutek statuta krajevne skupnosti.

Razprava o osnutku občinskega statuta in statutov krajevnih skupnostih je nekako vzporedna. Na občinskem odboru SZDL tak način obravnave utemeljujejo z dosedanjimi razpravami na zborih občanov, ki so vedno največ pozornosti posvečali problemom svojih krajevnih skupnosti in zato je pričakovati, da bodo tudi ob razpravah o osnutku občinskega statuta najbolj zanimali za mesto, pristojnosti in druga vprašanja, ki se tičejo delovanja krajevnih skupnosti.

Vse krajevne skupnosti so tudi dobile idejne osnutke statuta, ki bi jim služil kot pripomoček. V nekaterih krajevnih skupnostih kot n. pr. v Beltincih so ob tem osnutku organizirali široka posvetovanja, na katerih so razpravljali o tistih specifičnostih posamezne skupnosti, ki bi jih bilo potrebno urediti s statutarnimi določili. Te razprave so pritegnile izredno širok krog občanov, ki so tudi sistematično obdelali nekatera področja in njihovo problematiko. Na občinskem odboru SZDL pa ob tem tudi ugotavljajo, da nekatere krajevne skupnosti niso začele s tako široko aktivnostjo in proučevanjem, ki bi omogočilo, da bi sestavile dober statut.

Velika pozornost pa je posvečena tudi ostalim poglavjem osnutka statuta občine. Tu je potrebno predvsem omeniti, da se precej razpravlja o odnosih med občino in gospodarskimi organizacijami, nadalje o določilih glede pravic občanov madžarske narodnosti, potem mestu, ki ga naj ima v družbenem življenju kultura in še druga vprašanja so predmet živahnih razprav.

Zimske šolske počitnice! Štirinajst dni zimskega veselja — za šolarje. Vsaj nad tem so vsi zadovoljni, dvakrat, seveda tisti, ki so prinesli domov dobre ocene.

OBČINSKI KOMITE ZMS O DRUŽBENIH PLANIH OBČIN:

Uresničimo tudi potrebe mladih

V preteklih dneh so občinski komiteji ZMS v Gornji Radgoni, Murski Soboti in Ljutomeru na svojih plenarnih sejah razpravljali o osnutkih planov družbenega razvoja komun v letu 1964.

Problematika družbenih planov se je letos prvič pojavila na dnevnih redih občinskih mladinskih vodstev. Morda celo proti pričakovanju nekaterih, so mladi tokrat zavzeto razpravljali o družbenem razvoju svoje občine. Opozorili so na nujne investicije v izgradnjo samskih stanovanj, obratov družbene prehrane, za razširitev šolskih kapacitet, zavzeli so se za gradnjo družbenih centrov in v občinskih središčih za izgradnjo objektov, ki bi naj služili vsestranski družbeni dejavnosti mladih in ostalih občanov. V prihodnjih dneh bodo mladi proizvajalci razpravljali o družbenih planih posameznih delovnih organizacij, mladina na vasi pa se bo preko tribun mladih še posebej vključila v široke razprave o osnutkih družbenih planov občin.

In še posebno zimsko veselje — kadar pripeljejo premog

NAMESTO BELEŽKE O LEPOTAH ZIME:

Mraza preveč, kuriva premalo

Vse kaže, da nas letošnja zima ne bo razočarala. Snega je bolj malo, zato pa je iz dneva v dan bolj mrzlo. Iz dneva v dan pa kopnijo tudi zaloge premoga v drvarnicah in skladiščih, veča pa se spisek tistih, ki so pri podjetju »Kurivo — gradivo« ponovno naročili premog.

Novi naročniki premoga so predvsem tisti, ki nimajo dovolj prostora za vskladiščenje takšne količine, kot bi jo potrebovali. Seveda je vso stvar okrog oskrbe s premogom pospešila letošnja zima in naraščajoči mraz. Stanje je poslabšalo še pomanjkanje vagonov in pomanjkanje premoga, ki sta si kot nalašč sledili.

To pa so tudi razlogi za to, da bi v Murski Soboti trenutno bilo potrebno okrog tisoč ton premoga za zadovoljitev vseh potreb. Zaenkrat še ni gotovo, ali bodo takšne količine premoga kaj kmalu prispele. Pomanjkanje premoga sicer še ni kritično, saj je podjetje »Kurivo-gradivo« delno zadostilo potrebam. Vsa stvar se lahko poslabša in postane kritična že ob koncu tega in v začetku naslednjega meseca, če bo mraz še nadalje naraščal. Rudniki premoga namreč pravtako zaradi zime ne morejo zadovoljiti vseh potreb gospodarstva in zasebnih potrošnikov. Ne preostane nič drugega kot štediti s premogom in čakati, kdaj bo spet prišla nova pošiljka.

Seveda podjetje »Kurivo-gradivo« rešuje najbolj kritične primere sproti, ob vsakokratni pošiljki premoga. Upošteva tudi vrstni red prijavljenih naročnikov. Če bo prišlo do pomanjkanja premoga, bodo verjetno poleg delovnih organizacij, imeli prednost prebivalci M. Sobote, ki težje založijo svoje drvarnice z drvmi kot na vaseh.

Kljub mrazu, se še lahko grejemo, premog nam še ni zmanjkal. Zima pa nas je spet prepričala, da bo potrebno že v spomladanskih mesecih misliti nanjo, ker se ne ozira na pomanjkanje vagonov in premoga.

Zimska lepota — in mraz!

PREDLOG DRUŽBENEGA PLANA LJUTOMERSKE OBČINE ZA 1964:

14 hektarov novih gozdnih nasadov

TUDI V LJUTOMERSKI OBČINI JE BILA V LANSKEM LETU GOZDARSKA SLUŽBA PONOTENA, KAR JE POGOJ ZA SMOTRNO GOSPODARJENJE Z GOZDOVI TUDI V PRIHODNJIH LETIH. V LANSKEM LETU JE BIL PREDVIDENI PLAN SEČNJE GOZDOV V CELOTI IZVEDEN.

V gozdovih obeh sektorjev lastništva je bilo skupno posekanih 9949 kub. metrov lesa, dočim je bilo v lanski zimi uničenih v gozdovih za okrog 1500 kub. metrov lesa.

Plan poseka gozdnega drevja v letošnjem letu predvideva 10.350 kub. metrov lesa. Iz tega naslova zbrana sredstva bodo porabljena za nego gozdov in za osnovanje intenzivnih nasadov topolov na površini 14 hektarov v Bunčanih in v Gresovščaku kakor tudi za nadaljnjo vzgojo nasadov v izmeri 10 hektarov.

Nadalje predvideva predlog družbenega plana za leto 1964 tudi obnovo nekaterih gozdnih poti oziroma cest in to v dolžini nekaj čez 7 km. V obmurskem gozdnem predelu naj bi pričeli letos z obširnim ureditvenim načrtom, ki ga bo izvajala gozdarska služba daljše obdobje. V prvi vrsti naj bi bile izdelane katastrske karte. Vsa predvidena strokovna dela bo opravljal gozdarski kader gozdarskega obrata VŽK Ljutomer.

IZ RADGONSKE OBČINE:

Kaj prinaša predlog odloka o preživninskem varstvu kmetov

Pred kratkim so pričeli po vseh krajevnih odborih SZDL v radgonski občini razpravljati o predlogu odloka o preživninskem varstvu kmetov. O predlogu odloka bodo razpravljali tudi na zborih občanov.

Odlok v svojem prvem členu pravi: — Kmetom, ki po uveljavitvi tega odloka s kupoprodajno ali drugo odplačilno pogodbo sklenejo z gospodarsko organizacijo, prenesejo v družbeno lastnino vsa svoja zemljišča, se zagotovi preživninsko varstvo. To velja za tiste kmetovalce, ki so se doslej pretežno preživljali z obdelovanjem zemlje in ki celotno kupnino ali drugo odplačilo vložijo v občinski sklad za preživninsko varstvo kmetov. Kmetovalec lahko odstopi zemljo eni ali večim gospodarskim organizacijam.

Predlog odloka nadalje navaja, da na pravico do preživninskega varstva ne vpliva, če kmet obdrži v lasti stanovanjsko hišo, gospodarsko poslopje in 10 arov zemlje, če si ob sklenitvi pogodbe izgovori dosmrtno uživanje zemlje, potrebne za rejo ene krave in dveh prašičev, vendar največ do 1 hektara in če da gozd namesto v družbeno lastnino gozdno-gospodarski organizaciji samo v trajno gospodarjenje po določbah zakona o gozdovih.

Kmetovalec pridobi pravico do preživnine, ko dopolni 65 let starosti (moški) in ženske 60 let. Predčasno lahko doseže pogoje za preživnino, če postane popolnoma nezmožen za pridobitno delo ali če se ne more zaposliti za-

(Nadaljevanje na 2. strani)

MURSKA SOBOTA:

Tečaj za vodstva sindikalnih podružnic

Občinski sindikalni svet M. Sobota je organiziral poseben tečaj za člane vodstev sindikalnih podružnic. Kljub vsem prizadevanjem pa sedaj, ko že tečaj traja, ugotavljajo, da ena tretjina delovnih oziroma sindikalnih organizacij tega ni vzela resno. Tako se iz 84 sindikalnih podružnic udeležuje tečaja le 48 slušateljev. S tako udeležbo se seveda ni mogoče zadovoljiti, ker to ne obeta organiziranega in kvalitetnejšega dela sindikalnih podružnic.

Delo sindikalnih podružnic ni povsod zadovoljivo. Pričakovati bi bilo, da bi se tečaja udeležili predvsem iz tistih podružnic, kjer je delo vodstva slabo. Toda zgodilo se je obratno. Slaba udeležba je tudi od večjih delovnih organizacij kot splošne bolnice, lesno-predelovalnega podjetja tovarne mesnih izdelkov, enako pa tudi iz kmetijskih zadrug.

Z OBČNEGA ZBORA KO ZB BELTINCI

Te dni so polagali obračun enoletnega dela člani Krajevnega odbora Zveze borcev v Beltincih. Ugotovili so, da je bila organizacija v preteklem letu precej aktivna. Med drugim so v preteklem letu odkrili spominsko ploščo v Beltincih, v spomin Martinu Brumnu ter organizirali tovariško srečanje s člani KO ZB iz Ruš pri Mariboru.

Na občnem zboru so izdelali program dela, ki med drugim predvideva tudi letos posebno skrb svojim članom. Predvidevajo, da bodo ob Dnevu vstaje v Bratoncih odkrili spominsko ploščo borcu, ki je bil leta 1945 žrtev belogardistov, Mihaelu Škafarju iz Bratonec.

POGODBENI KROMPIR ŠE V KLETEH

Obljuba dela dolg

Kljub temu, da so kmetijske zadruge z zasebnimi pridelovalci krompirja imele sklenjene pogodbe za odkup tržnih viškov, so v jeseni lanskega leta ostale v kleteh zasebnih pridelovalcev precejšnje količine neodkupljenega krompirja. Najbolj so to občutili pridelovalci na znanem krompirjevem področju — KZ Beltinci, kjer tržni viški letno znašajo 250—300 vagonov.

Na področju KZ Beltinci vsako leto beležijo viden napredek pri pridelovanju krompirja. Hektarski donosi se v ugodnih letih bližajo tudi 400 q na ha. V jeseni je zadruga odkupila 130 vagonov krompirja, v kleteh pridelovalcev pa je vskladiščeno okrog 65 vagonov krompirja. Ker zadruga vseh tržnih viškov ni mogla odkupiti in prodati, bodo s tem nadaljevali v zgodnji spomladi.

OD TEDNA

FRANCIJA BO PRIZNALA KITAJSKO

Mrzlično komentiranje čedalje bolj jasnih napovedi, da bo Francija priznala Kitajsko, je nekako v ospredju politične pozornosti. Ta korak francoske vlade bo imel namreč velike posledice. Pričakujejo, da bo s tem drugim omogočen sprejem LR Kitajske v OZN. Med obema državama še v veliki tajnosti potekajo razni razgovori o gospodarskem sodelovanju, pariški tisk in pa tudi televizija pa sta v poročanju o Ču En Lajevem potovanju po Afriki zelo pozorna. Kakšni so razlogi, da sta se zbližali ti dve državi, je težko ugotoviti. Obema je sicer skupno ostro protiameriško zadržanje, težnja, da bi sami postali atomski sili in drugo, vendar so vse te domneve brez dokumentacije. Ta pripravljenost Pariza pa je v ZDA izzvavalo precej resno negodovanje. V Kitajski so pa med drugim za francoske obiskovalce ublažili razne predpise, ki bi omejevali njihovo gibanje.

V ODNOSIH PANAMA — ZDA BREZ REŠITVE

Čeprav je že kazalo, da se bo spor med Panamo in ZDA rešil z medsebojnimi razgovori, to ni bilo doseženo. Nasprotja so se zaostrila tako daleč da so pretrgani tudi diplomatski odnosi. Spor bo verjetno spet prišel pred Varnostni svet.

Panamski predstavniki poudarjajo, da je prišlo do spora zaradi dejstva, ker ZDA upravljajo s Panamskim prekopom, ki je glavno naravno bogastvo te države. Poudarjajo tudi, da sedanja generacija ni več pripravljena trpeti takšno izkoriščanje. Ker se v ZDA sklicujejo na sporazum, ki je že star 60 let, v Panami poudarjajo, da se je na svetu v tem času tudi mnogo spremenilo in tudi ta pogodba več neodgovarja tem spremembam in sedanjim težnjam panamskega ljudstva.

JOHNSONOV ODGOVOR HRUŠČOVU

Predsednik ZDA Johnson je odgovoril na poslanico premiera Hruščova. V odgovoru poudarja, da se strinja s pretežno večino vsebine pisma in izraža upanje, da lahko gradita obe državi svoje odnose na teh stičnih točkah, namesto da bi samo poudarjali že dobro znana nesoglasja. Johnson tudi predlaga, naj bi on in sovjetski premier skupaj ponudila nove predloge ženevski konferenci, ki je v torek nadaljevala z zasedanjem. Nanašali bi se na to, kako preprečiti širjenje atomskega orožja, opustiti proizvodnjo jedrskih surovin za atomsko orožje, prepovedi poskusov s tem orožjem idr. V pismu je tudi rečeno, da se strinja s Hruščovom, da uporaba sile v reševanju sporov ni v interesu nobenega naroda.

RAZGOVORI O CIPRU PRELOŽENI

Rešitev krize na Cipru še vedno ni napovedana. Predvideni razgovori, ki bi naj bili v Londonu, so preloženi. Ciprska vlada pa pripravlja, da bi ta spor predložila OZN z zahtevo, da Ciper dobi popolno neodvisnost.

V Tanganjiki je prišlo do kratkotrajnega upora vojaških enot. Poročila o poteku dogodkov in vzrokih upora so si protislovna, vendar kot vse kaže, je nastal upor zaradi vojaških plač in ravnanja nekaterih oficirjev. Upor je bil kratkotrajen in sedaj je spet mir.

V Pekingu so ponovno ostro napadli vodstvo Sovjetske zveze. Obtožili so ga sodelovanja z ameriškim imperializmom s ciljem, da bi prišlo do sovjetsko-ameriške nadvlade na svetu. Sovjetsko vodstvo obtožujejo tudi razbijanja enotnosti socialističnega tabora.

DO TEDNA

V LENDAVI KONČANA

Rekonstrukcija elektromlina

V prvih dneh tega meseca je bila končana rekonstrukcija lendavskega Elektromlina. Z rekonstrukcijo so pričeli v mesecu juliju lani. Vsa rekonstrukcijska dela in montažna dela je opravilo podjetje »Zmaj« iz Zemuna.

Vrednost opravljenih rekonstrukcijskih del in nove opreme znaša 55 milijonov dinarjev. 45 milijonov dinarjev je stala samo nova, moderna oprema. Podjetje Elektromlin je prispevalo za rekonstrukcijo 18 milijonov lastnih sredstev, ostala sredstva pa so dobljena iz občinskega, republiškega in zveznega sklada. Elektromlin v Lendavi že nekaj časa poskusno obratuje, z redno proizvodnjo pa bo začel v začetku meseca februarja.

Rekonstrukcijo elektromlina je med drugim narekovala že popolnoma dotrajana oprema. Nova oprema uvršča lendavski Elektromlin v vrsto najsodobnejših mlinov v Sloveniji. Z rekonstrukcijo in izgradnjo nekaterih novih objektov pa so se precej povečale tudi njegove proizvodne kapacitete. V obratu za meljavo pšenice in rži je proizvodni proces popolnoma avtomatiziran, proizvodne zmogljivosti pa so se v primerjavi s prejšnjimi povečale za 60 odstotkov. Proizvodne zmogljivosti v oddelku za mletje koruze, ječmena in prosa so se z rekonstrukcijo dvakrat povečale ob istem številu zaposlene delovne sile.

Vzporedno z rekonstrukcijskimi deli pa je bilo izgrajeno tudi novo skladišče za približno 600 ton surovin. V prvem delu skladišča je silos za mešanje pšenice, ostali prostori pa služijo za vskladiščenje surovin in gotovih izdelkov. V mešalnici močnatih krmil je mogoče doseči dnevno desettonsko proizvodnjo, medtem ko v posebni sušilnici lahko posušijo okrog 24 ton koruze na dan.

Večji del proizvodnega procesa v Elektromlinu je z rekonstrukcijo skoraj popolnoma avtomatiziran, najsodobnejša oprema pa zagotavlja tudi visoko kvaliteto izdelkov.

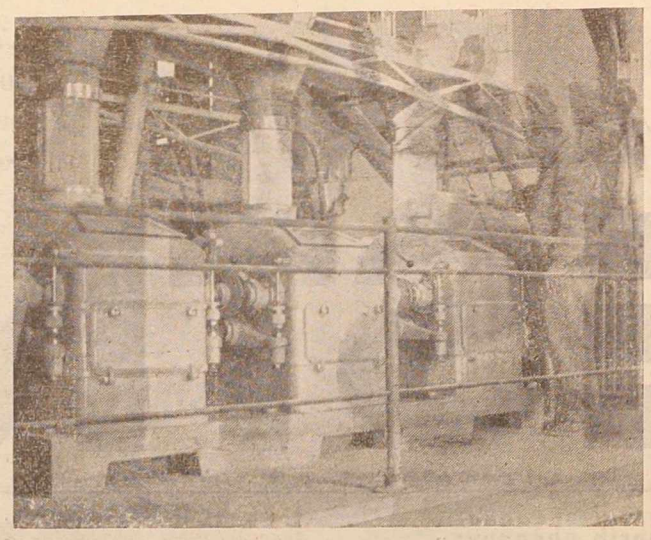

Popolnoma avtomatizirana meljava pšenice in rži (f.: K. Sukič)

S POSVETOVANJA O STATUTU KRAJEVNE SKUPNOSTI V BELTINCIH

Načelo rotacije tudi v statutih

V torek popoldne je krajevni odbor SZDL v Beltincih imel širše posvetovanje o problemih krajevne skupnosti na osnovi osnutka statuta občine in idejnega osnutka statuta krajevne skupnosti. Posvetovanja so se udeležili tudi predstavniki krajevnih odborov SZDL iz Lipe, Gančan, Lipovec in Bratonec.

Že v začetku razprave o nalogah krajevne skupnosti se je pojavilo vprašanje, kakšno naj bo območje te krajevne skupnosti. Po osnutku statuta je na tem območju predvidenih več krajevnih skupnosti. Z Beltinci bi naj tvorila eno le vas Bratonci. Toda, ker Beltinci dejansko predstavljajo nek center, v katerem bi bilo mogoče razvijati tiste dejavnosti, ki so predvidene z osnutkom statuta, je bilo predlagano, da bi bilo najboljše, če bi vse te vasi tvorile eno krajevno skupnost, h kateri bi se pa priključili tudi Melinci in Ižakovci. Ker bi vsaka vas imela tudi svoj vaški odbor in s tem tudi samostojnost pri reševanju vaških problemov, bi takšna združitev vasi v eno skupnost omogočila predvsem boljše izkoriščanje sredstev in lažje reševanje večjih zadev kot so otroški vrtec, servisne delavnice in drugo. Načelno so se vsi strinjali s tem in sklenili, da bodo to vprašanje predložili zborom občanov, ki naj potem odločijo. Kritizirali pa so, ker se je območje določevalo brez njihovega sodelovanja. To bi že bilo lahko razčiščeno preden je osnutek bil objavljen.

Živahna pa je bila diskusija o tem ali naj krajevna skupnost na nek način vključi v svoj program tudi skrb za vzgojo šolskih otrok ali ne. V tem smislu so že na prejšnjem sestanku skušali dopolniti osnutek statuta. Nekateri so menili, da krajevna skupnost v tem pogledu ne more prevzemati nobene obveznosti ker vzgoja šoloobveznih otrok spada izključno v pristojnost šole. Toda zaradi tega, ker osnovno šolo konča z 8. razredom še vedno majhen odstotek otrok in da to predstavlja družbeni problem, so mnogi menili, da krajevna skupnost na nek način v svoji dejavnosti tudi tega ne bi smela zanemarjati.

V razpravi se je tudi pojavilo vprašanje, kako naj krajevna skupnost rešuje vaške komunalne probleme, ko ni upravni organ in niti ni urbanističnih načrtov, na osnovi katerih bi ukrepala. Tudi glede potrošniških svetov je bilo rečeno, da bi jih morale krajevna skupnost čimprej ustanoviti, ker je poslovanje nekaterih trgovin zelo malomarno.

Več udeležencev je tudi z začudenjem ugotavljalo, da niti v osnutku statuta občine niti v idejnem osnutku krajevne skupnosti ni uveljavljeno načelo rotacije oziroma ta sploh ni omenjena. Soglasno so izjavljali, da mora biti v statutu tudi o tem določilo in sicer v tem smislu, da se vsaki dve leti polovica članov sveta krajevne skupnosti menja.

Precej nejasnosti pa povzroča idejni osnutek statuta krajevne skupnosti. Ugotavljali so, da ponekod ni vsklajen niti z osnutkom občinskega statuta niti z republiško ustavo. Tako v republiški ustavi kakor tudi v osnutku občinskega statuta je rečeno, da statut krajevne skupnosti in njegove spremembe sprejema krajevna skupnost, to je občani, v idejnem osnutku statuta krajevne skupnosti pa je predvideno, da statut sprejema svet krajevne skupnosti in šele v varianti je predvideno, da bi ga sprejemal zbor občanov. Čemu je potrebno predvidevati dve možnosti, če je že z ustavo in tudi osnutkom občinskega statuta točno določeno, kdo sprejema statut.

Š. Balažic

Prenos s 1. strani:

Kaj prinaša predlog odloka o preživninskem varstvu

radi vzgoje otrok, ali zaradi trajne nege drugih družinskih članov, ki zaradi starosti ali bolezni nujno potrebujejo tujo nego.

Višina preživnine naj bi se določila v mesečnem znesku glede na vrednost zemlje, ki jo je kmet prenesel v družbeno lastnino. Prav tako pa je višina preživnine odvisna tudi od starosti kmeta oziroma oseb za katere mu pripada pravica do preživnine.

Preživnina bi se izračunavala tako, da bi se s pogodbo določena vrednost zemlje, brez gozdov, ki so dani gozdnogospodarski organizaciji v trajno gospodarjenje, ter vrednosti objektov in naprav, ki jih je kmet prenesel v družbeno lastnino, delila s povprečnim številom let doživetja po posebni lestvici, ki jo navaja odlok. Mesečne preživnine naj bi znašale od 6 do 11 tisoč dinarjev, odvisno od ohišnice, ki lahko znaša največ 1 hektar.

Kmetu, ki je po 1. januarju 1958 s kupno pogodbo ali z drugo odplačno ali neodplačno pogodbo prenesel v družbeno ali državljansko lastnino posamezna zemljišča ali če je prejel odškodnino v denarju za posamezna zemljišča v postopku za arondacijo, se odmeri zajamčena preživnina po določbah tega odloka samo, če vplača v občinski sklad za preživninsko varstvo celotno kupnino, ki je bila določena v pogodbi. Če tega ne vplača v sklad, dobiva nižjo preživnino.

Nosilcu pravice do preživninskega varstva pripada lahko poleg lastne mesečne preživnine pravica do mesečne preživnine v višini 40 odst. tudi za prevžitkarje. V primeru, če nosilec pravice do preživninskega varstva umre, postane nosilec pravice do preživninskega varstva vdovec ali vdova, če tega ni, pa oseba, za katero je nosilec pravice prejemal preživnino.

Dosedanje razprave o predlogu odloka so nakazale tudi naslednje: kako tretirati lastništvo zemlje, če sta mož in žena lastnika vsak do polovice, ali ne bi bilo primerno izplačati vsakemu pogodbencu nekaj gotovine, kako s prodajo zemlje mlajših kmetov, ki se želijo zaposliti v industriji itd.

Razprava bo pokazala, če bo potrebno odlok pred sprejetjem še dopolniti.

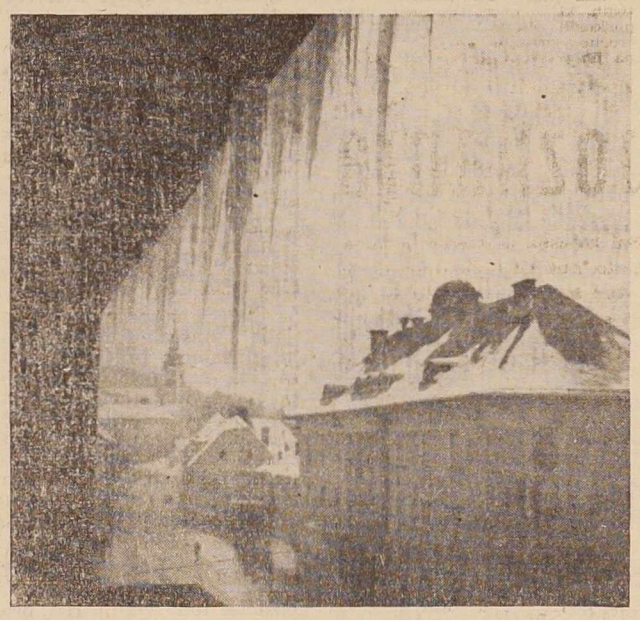

Zimski motiv iz G. Radgone — foto F. Roškar

S PLENUMA SZDL V GORNJI RADGONI:

Povečanje investicij v kmet. in industriji

NA PLENUMU OBČINSKEGA ODBORA SZDL, KI SO SE GA UDELEŽILI TUDI ZVEZNI IN REPUBLIŠKI POSLANCI, SO OBRAVNAVALI SMERNICE OSNUTKA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE, KOOPERACIJO V GOZDARSTVU TER STATUT OBČINE V ZVEZI Z ORGANIZACIJO RAZPRAVE NA ZBORIH VOLIVCEV IN V DELOVNIH ORGANIZACIJAH.

Upoštevajoč nadaljnjo rast produktivnosti, povečanje števila zaposlenih in nekatere nove kapacitete, računajo, da se bo letos vrednost proizvodnje in storitev povečala za okrog 19 odstotkov. Za približno enak odstotek naj bi se povečala družbeni proizvod in narodni dohodek.

Investicije naj bi znašale letos okrog 2 milijardi dinarjev, kar je za milijardo več kot lani. Večina investicijskih sredstev se bo uporabila za nadaljnjo izgradnjo industrijskega podjetja ELRAD, ki je eno najrentabilnejših podjetij v občini in se bo v treh letih razvilo in uvrstilo med najsodobnejše obrate. Znatno se bodo povečale investicije v kmetijstvu, ki znašajo čez 1 milijardo dinarjev. V kmetijstvu se pričakuje znatno zvišanje proizvodnje. Odkupljenih je okoli 1.000 ha novih obdelovalnih zemljišč. V razpravi so poudarili, naj se investirajo le tiste postavke, ki so ekonomsko temeljito obdelane in utemeljene.

Med večje letošnje investicije spadajo še izgradnja gostinskih objektov v Radgoni in Radencih ter asfaltiranje ceste Podgrad — Cmurek. Veliko so razpravljali o investicijah v družbenih službah. Na področju občine sta nujno potrebni novi šoli na Kapeli in v Gor. Radgoni, za kar bi potrebovali okrog 400 milijonov dinarjev. Letos bo mogoče nabaviti le načrte za šolo na Kapeli. V zvezi s povečanjem proizvodnje so razpravljali tudi o potrebi nadaljnjega razvijanja področja raziskovalne dejavnosti, o potrebi po regionalnih planih, o zaposlitvi delovne sile itd.

Na plenumu so ugotovili, da akcija s kooperacijo v gozdarstvu zaradi slabe pripravljenosti in nekaterih nepravilnih odnosov s strani uslužbencev gozdarske službe ni uspela. Nujnost plana pa terja, da se napake popravijo in akcijo tekom leta pravilno izvede. Akcijo bodo podprli te dni na sestankih krajevnih odborov SZDL.

Novi osnutek občinskega statuta, pri katerem so upoštevane vse prispele pripombe, je dotiskan in bodo pred sprejetjem o njem razpravljali vsi merodajni forumi na seminarju, na zborih volivcev, v delovnih organizacijah itd.

IKA

V LENDAVSKI OBČINI V LETU 1963:

Uresničena planska predvidevanja

PRVI PODATKI O REALIZACIJI DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1963 V LENDAVSKI OBČINI KAŽEJO, DA SE JE GOSPODARSTVO UGODNO RAZVIJALO. PREDVIDEVANJA DRUŽBENEGA PLANA SO DOSEŽENA IN PRESEŽENA V VSEH GOSPODARSKIH DEJAVNOSTIH, RAZEN V KMETIJSTVU. ZELO DOBRI REZULTATI SO BILI DOSEŽENI V INDUSTRIJI IN V OBRTI. VREDNOSTNI OBSEG CELOTNE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI V OBČINI JE V LANSKEM LETU DOSEŽEN S 114 ODSTOTKI.

Zaradi objektivnih vzrokov v industriji predvidevanja družbenega plana niso bila dosežena v »Mehaniki« in v »Inlo« Turnišče. Pomanjkanje materiala je bila težava, ki je skozi celo lansko leto spremljala »Mehaniko« in povzročala tudi slabše uspehe v gospodarjenju. V tem podjetju so namreč mnogokrat dobili le polovico ali pa še manj potrebnega materiala (surovin). Planska predvidevanja v »Inlo« v Turnišču so bila precej visoka. Proizvodnja je bila v glavnem namenjena izvozu in zaradi izdelave posameznih izdelkov v manjših serijah ter zaradi zastarele opreme predvidevanja niso bila uresničena v polni meri.

Vrednostni obseg industrijske proizvodnje je bil dosežen s 119 odstotki, količinski pa s 103 odst. Zaradi dokončne predelave nafte doma, je največje uspehe dosegla Proizvodnja nafte. Za 6,8 odstotkov je presegla planirano količinsko proizvodnjo, vrednostno pa je plan presegla z 29 odstotki. V Tovarni dežnikov in pletenin so visoko postavljeni plan presegli. Količinski obseg proizvodnje je je za 4,7 odst. večji od planiranega. V obratu Hidromontaže v Lendavi je količinski plan presežen za 10 odstotkov, vrednostni pa za 75 odst. kar je posledica tega, da so popolnoma usvojili proizvodnjo nekaterih izdelkov. Kljub rekonstrukciji so rezultati gospodarjenja ob koncu lanskega leta v Elektromlinu ugodni. Količinski obseg proizvodnje je dosežen s 103%, vrednostni pa s 133% (zaradi razlik v cenah).

Trgovina je izpolnila planska predvidevanja s 103%, gostinstvo pa s 105 odstotki. Zaradi slabe letine je kmetijska proizvodnja nekoliko izpod plana, medtem ko je obrat dosegel vrednostni obseg proizvodnje s 126%, gradbeništvo pa s 119%.

V splošnem se je gospodarstvo hitreje razvijalo kot je bilo pričakovati v prvih mesecih lanskega leta tako, da so realna planska predvidevanja ob koncu leta tudi presežena. V lendavski občini so v tem času v teku priprave za sestavo plana družbenega razvoja v letu 1964 o katerem bodo občani razpravljali na zborih volivcev že v zadnjih dneh tega meseca.

SEMINAR ZA TRAKTORISTE

Prejšnji teden se je začel v Rakičanu seminar za poklicne traktoriste prejšnjih kmetijskih gospodarstev Rakičan, Beltinci in Lendava. Seminar je organiziral kmetijski obrat KIK »Pomurka« z namenom, da bi si traktoristi izpopolnili znanje o motorjih, kmetijskem strojništvu agrotehniki in delovnih odnosih.

Tečaj bo v dveh izmenah, skupno pa se ga bo udeležilo okrog 60 traktoristov. Na koncu tečaja bo tudi izpraševanje in ocenjevanje. -do-

Slab oddih za naše stroje

Kmetijske delovne organizacije v ljutomerski občini razpolagajo s stroji v vrednosti tristo milijonov dinarjev

Svet za občo upravo in notranje zadeve pri občinski skupščini v Ljutomeru je pred nedavnim sklenil, naj posebna komisija pregleda pri kmetijskih delovnih organizacijah, kako so te poskrbele za kmetijske stroje čez zimo.

Naj omenimo, da je naš list organiziral na lastno pobudo podoben pregled pred nekaj leti pri kmetijskih delovnih organizacijah po vsem Pomurju. Ugotovitve takratne akcije niso bili nič kaj zavidljive. Več sto milijonov dinarjev vredni kmetijski stroji so bili v večini primerov slabo konservirani. Med objektivne razloge za tako stanje je bilo takrat moč navesti pomanjkanje primernih garaž in šup. Danes imajo v kmetijskih delovnih organizacijah mnogo večje število strojev, ponekod so zgradili tudi nekaj garaž in drugih prostorov, *odnos do kmetijske mehanizacije pa se v glavnem ni spremenil: ni moč vsega posplošiti na ljutomerskem primeru, toda, če bi pogledali kakšno je stanje po ostalih občinah, bi ugotavljali podobne primere.*

KAKŠNO JE STANJE PO DELOVIŠČIH

Radoslavci (KZ Ljutomer). Večjih strojev tu nimajo, komisija je našla le sejalnico, ki je stala pod kapom. Gumijasta kolesa niso bila podložena z desko, niti ni bila sejalnica nekoliko privzdignjena, da ne bi trpele gume.

Bučkovci (KZ Ljutomer). S traktorja niso odstranili akomulatorja, zato ga je uničila zima. Naprava za nakladanje je ležala v snegu, prav tako vrsta bran in drugih strojev. Na delovišču so imeli do pred kratkim v šupi sicer še živino, vendar je komisija ugotovila, da bi bilo moč te stroje primerneje pospraviti.

Delovišče Ključarovci (KZ Križevci). Na kratko: brez pripombe! Traktorji so v garažah, ostali stroji pa so prav tako v strojni lopi, očiščeni in namazani proti rjavenju.

Veržej (KZ Križevci). Tudi tukaj so stroji pospravljeni, čeprav delovišče nima najbolj primernih prostorov.

Podgradje (VŽK Ljutomer). Grmada strojev, ki so sicer vsi pod streho, verjetno pa so tudi na VŽK ugotovili, da bi potrebovali primernejše prostore.

Ljutomer (KZ Ljutomer). Tudi tukaj imajo stroje primerno pospravljene. Traktorji so očiščeni, kar povsod **ni bilo.**

Čeprav so bili stroji v večini primerov nekako pod streho, tu bolj, tam manj očiščeni, bi lahko rekli, v primerjavi s Ključarovci, da bi bilo lahko tudi boljše, čeprav stroji niso pospravljeni v prostoru, ki bi bil zgrajen v ta namen kot v Ključarovcih.

PRI VZGOJI IN DELOVNIH POGOJIH BI MORALI PRIČETI

Mrzel januarski dan je bil in toplomer je vsaj v jutranjih urah kazal verjetno okrog 20 pod ničlo, kasneje je nekoliko popustilo. Srečavali smo traktoriste, ki so prevažali to in ono. V Ljutomeru smo zvedeli, da imajo vsi zadružni traktorji kabine. Pozimi voziti na odprtem traktorju verjetno ni prijetno. Kakšen mlajši traktorist si še to privošči, toda tudi ta se kaj hitro naveliča in čaka na priliko, da si pridobi kvalifikacijo za voznika avtomobila. Temu je vzrok, da opravlja s traktorji večinoma mlajši kader, ki pa pogostokrat tudi ni dovolj tehnično izobražen. Primer k temu: letos pozimi so organizirali v Ljutomeru tečaj za traktoriste, na katerem so nameravali tečajnikom prikazati, kako se pravilno ravna in vzdržuje kmetijske stroje. Prvi dan se je tečaja udeležilo le nekaj traktoristov, drugi dan jih je bilo nekoliko več, predvsem iz KZ Ljutomer, tretji dan pa so vsi odpovedali, kljub temu, da je bil tečaj v poznih popoldanskih urah, ko imajo traktoristi še največ časa. Naslednja zadeva, o kateri je razpravljal tudi svet za občo upravo in notranje zadeve je kaznovalna politika. Mnogo je primerov, ko zasledijo na cestah traktor, ki ne odgovarja vsem tehničnim predpisom. Zakaj bi kaznovali le traktorista, ko pa je bil ugotovljen tudi primer, da je *traktorist moral peljati, čeprav je vedel, da traktor ni za na cesto.*

Vzdrževanje kmet. strojev od traktorjev, kombajnov do najbolj enostavnih pripomočkov potrebuje veščo roko, od traktorista do mehanika v servisni delavnici. To ni moč doseči čez noč, toda, če so bila kupljena za težke milijone tolikšna osnovna sredstva, s kolikršnimi razpolagajo danes naše delovne organizacije v kmetijstvu, bo potrebno poskrbeti ne samo za to, da je odobren kredit za nakup stroja, temveč tudi za njegovo pravilno uporabo in skrbnejšo nego. To naj velja tudi za tisto škropilnico, ki je bila kot snežak, čeprav je komisija dobila odgovor, da je »že odpisana«. Če še ni, pa bo verjetno zelo hitro! Škoda, da se taka nepravilnost popravi šele na intervencijo nekega družbenega organa izven delovne organizacije.

JUŠ MAKOVEC

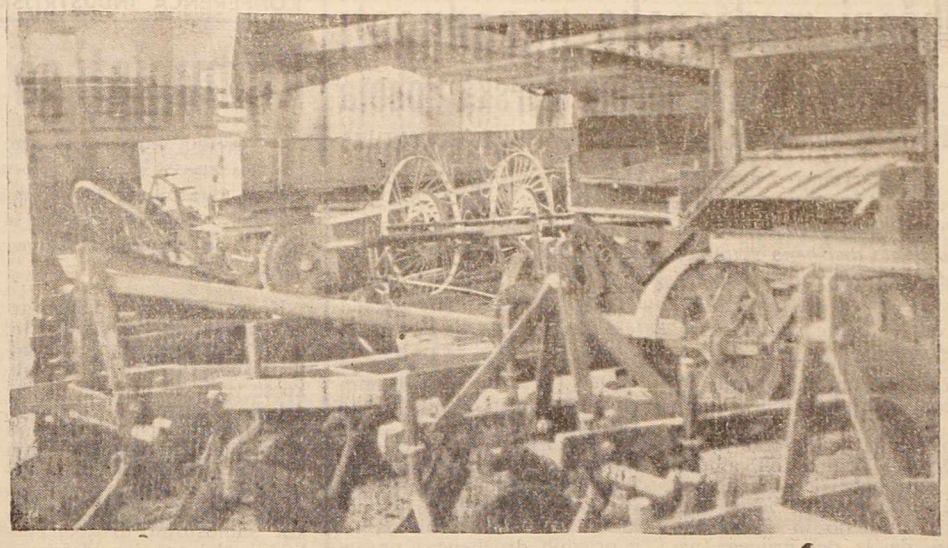

Stroj pri stroju, lepo očiščen in konserviran — v strojni lopi KZ Križevci v Ključarovcih

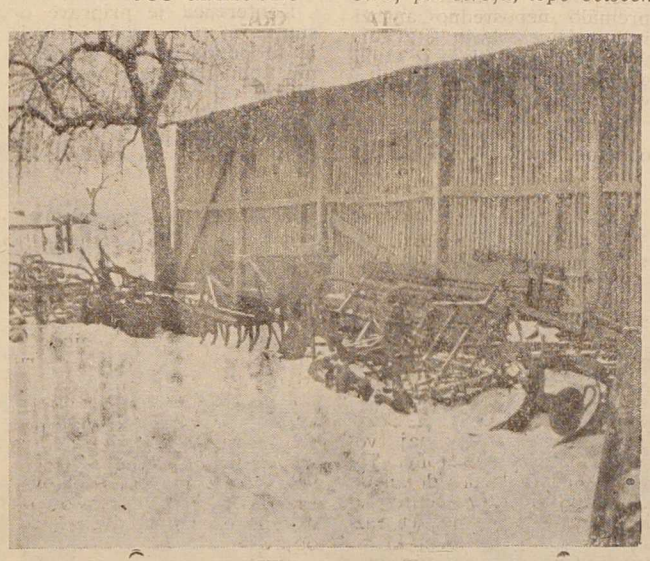

Ne najbolj primerno shranišče za kmetijske stroje v Bučkovcih

Ta teden v črnem okvirju

Vse gre s časom naprej. Včasih so ti v trgovini zavili špecerijo kar v časopisni papir, v »boljših« trgovinah so se posluževali škrnicljev. Gospodinje so se privadile, da so sledile kazalcu na tehtnici, le mesarjem se je (in se še) posrečilo, da so stehtali tudi svojo roko, pri čemer navadno niso pozabili povedati: »Za vas pa naj bo pet dek kar zraven!«

Danes dobiš v trgovini vsako stvar več ali manj okusno zapakirano: sladkor, sol itd. Vse je v polivinilastih vrečkah. Tako ni potrebno več gledati na tehtnico, zato bi lahko rekli, da je mogoče danes mnogo lažje nakupovati. Pa menda le ni tako: vsaka kolajna ima dve plati. Naj potrdi to primer, ki ga vidite tukaj na sliki, v ostalem pa lahko preberete nekaj komentarja.

Lepo zavita škatla napolitank, kupljena pred slabim tednom v soboški samopostrežni trgovini. Škatla lepo zavita v polivinil. Netto teža 500 gr. Notranjost škatle pa je bila taka kot kaže slika. Dva koščka napolitank sta služila za nekakšno »zagozdo«, da bi bila menda škatla na videz bolj polna. Manjkala je cela vrsta napolitank, oziroma 13 koščkov, kar je približno 5 dkg. To se je pokazalo pri kasnejšem tehtanju. Sicer ni veliko, za nekaj kovačev (v eni škatli seveda).

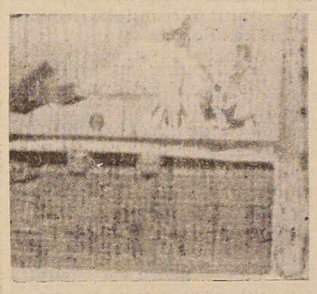

Ni moč trditi, da se je zgodilo to v trgovini. Toda, ali bomo odslej naprej odpirali v trgovini tudi konservne škatle in ugotavljali, če so polne? Gospodinje pa pravijo, da se podobne stvari dogajajo tudi pri franku. Ta je seveda v originalnih škatlah, ki jih v trgovinah ne odpirajo, skoraj do polovice pa se seveda ne more vsušiti.

Kaže, da kilogram ni več kilogram!

Zakaj?!

Dolgoprstneži v soboških trgovinah

O nepoštenih stvareh, ki jih storijo ljudje je neprijetno pisati. Prav tako ni prijetno poslušati govoric, da se med potrošniki, ki prihajajo v soboške trgovine, najde kdaj pa kdaj tudi kakšen dolgoprstnež. Poslovodje trgovin, prodajalke in prodajalci so imeli ob koncu lanskega leta mnogo pripomb na takšne potrošnike. Upravičeno, seveda. Med številnimi potrošniki, ki so posebno v zadnjih dneh lanskega leta polnili trgovine, so bili tudi takšni, ki so marsikaj vzeli, pa »pozabili plačati«. Zaradi budnosti poštenih potrošnikov, to pa so skoraj vsi in pa budnosti prodajalcev, so bili redki nepoštenjaki kaj kmalu ob svoj »lovski plen«. Pa vendar, nekaj tistih, ki so se na nepošten način poskusili okoristiti, je morda le srečno »pristalo« na ulici, večina pa jih je svojo zgrešeno pot končala že pred izhodom iz trgovine.

Ko sem pred dnevi obiskal nekaj trgovin v M. Soboti, sem skoraj vsepovsod naletel na resničen, toda žalosten odgovor. Prodajalke in prodajalci so potrdili, da od časa do časa zaide kakšen kupec v trgovino in v gneči, ki je navadno pred prodajalnimi mizami, pobriše z blagom, ki ga ni plačal. Najbolj pogosti so takšni primeri v Samopostrežbi. V tej trgovini so v lanskem letu preprečili krajo v več kot sto primerih. Tudi v poslovalnici »Vesna« in v »Galanteriji« so imeli več takšnih primerov. Vrednost blaga, ki si ga dolgoprstneži prilastijo, se giblje od 300 do 5000 dinarjev. V »Modi« je v lanskem letu neki kupec odšel kar s plaščem, ki ga ni plačal. Seveda dokler mu pot ni bila skrajšana.

Večino takšnih nepoštenih potrošnikov prodajalci prijavijo organom LM. Takrat, ko storijo to otroci, obvestijo njihove starše. V soboških trgovinah pravijo, da so tudi v tem letu že imeli take neprijetne opravke z nepoštenimi kupci in da bodo v prihodnje njihova imena objavili v časopisu in radiu. Morda bo bolje, ker v nasprotnem primeru lahko obsodijo poštene potrošnike.

(Ne) zakasnelo spoznanje

Tudi v Lendavi je pri Svetu za notranje zadeve pri občinski skupščini komisija za varnost prometa. Kot vse podobne komisije v drugih občinah v Pomurju, bi naj tudi lendavska skrbela za prometno vzgojo občanov in skupaj z ostalimi pristojnimi organi za varnost v prometu. Lani in letos naj bi vodila tudi zvezno akcijo »Zaščitimo otroka v prometu«. Pred dnevi sem se razgovarjal s predsednikom in tajnikom te komisije o delu, ki so ga že opravili in o težavah, ki jih komisija ima. Iz razgovora o prometni vzgoji v lendavski občini bom zapisal nekaj kratkih ugotovitev.

Že sam sestav komisije za varnost prometa pri občinski skupščini v Lendavi ni najbolj posrečen. Vse delo je kaj kmalu obležalo na tajniku komisije, medtem ko ostali člani komisije niso delali skoraj nič. Razstava slik o prometnih nesrečah v Lendavi in nekaj predstav filmov o prometu (v sodelovanju z Ljudsko univerzo), to je vse, kar je komisija storila za varnost prometa v občini, če k temu dodamo še dvoje predavanj, ki sta jih organizirali avto-moto društvo in Združenje šoferjev in avtomehanikov v Lendavi za svoje člane in še sodelovanje tajnika komisije s pionirskimi prometnimi krožki na osemletkah I. v Lendavi in Kobilju.

To je torej bilanca o delu komisije za varnost prometa v Lendavi za čas odkar je bila formirana. Zdaleč premalo. Zato pa je tudi upravičen sklep sveta za notranje zadeve, da je potrebno člane komisije rotirati. Morda bi morali to storiti že davno prej, da bi bili rezultati ugodnejši.

Nemara bo kdo trdil, da v lendavski občini ni potrebna prometna vzgoja. Toda podatki o manjših in večjih prometnih nesrečah in kršenju cestno-prometnih predpisov govorijo drugače. Že v sami Lendavi lahko vidimo na ulicah vsak čas ljudi, ki prečkajo cesto ali pa hodijo in se sprehajajo kar po sredi ulic, mnogokje manjkajo prometni znaki tako v Lendavi, kot drugje po vaseh. Vprežna vozila in pešci, pa tudi kolesarji so na nekaterih cestah v občini kaj malo disciplinirani. Seveda so vsemu temu krivi pešci, kolesarji in vozniki vprežnih vozil — občani lendavske občine, katerih prometna vzgoja naj bi bila osnovna naloga komisije za varnost prometa pri občinski skupščini.

Zvezna akcija »Zaščitimo otroka v prometu« poteka na osemletkah v lendavski občini stihijsko. Skrb za izvajanje programa je prepuščena posameznim šolam, učiteljem, ki poučujejo tehnično vzgojo na šolah, vendar v redkih primerih, poleg obvezne prometne vzgoje, ki jo predvideva učni načrt, posamezni učitelji povedo še kaj več o varnosti prometa otrokom, v pretežni meri pa je za ta vprašanja zaradi prenatrpanosti učnih programov premalo časa.

Iz razgovora o delu komisije za varnost prometa lahko sklepam, da bo v prihodnje šlo bolje in načrtneje, vendar se ne morem znebiti misli, ali je bilo res potrebno čakati leto dni na spoznanje, da je prometna vzgoja občanov, od pionirjev do starejših, potrebna tudi v občini Lendava.

K. Sukič

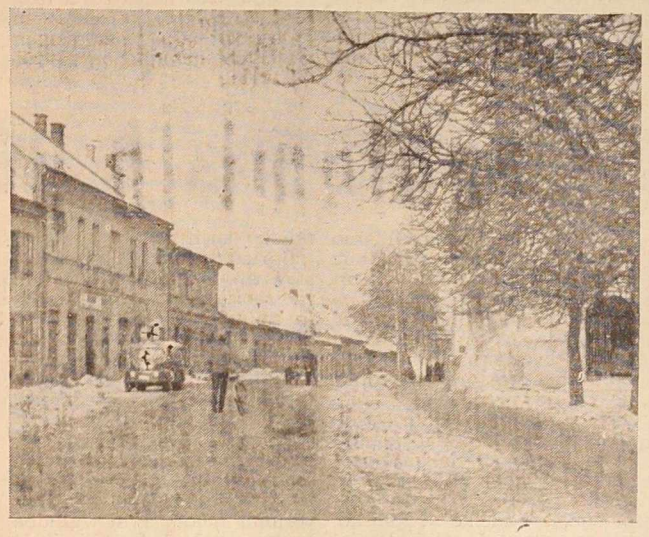

Na lendavskih ulicah — pomanjkljiva in potrebna prometna vzgoja (foto K. Sukič)

Bralci-bralcem v presojo

ŠE TRIJE PRISPEVKI K ČLANKU:

Čez noč so zaprli prodajalno kruha

Tovariš urednik,

v vašem listu od 16. jan. 1964 ste v pripombi pod naslovom »ČEZ NOČ SO ZAPRLI PRODAJALNO KRUHA« objavili, da ste na pristojnem mestu pri občinski skupščini v Gor. Radgoni dobili odgovor, da je bila prodajalna s kruhom zaprta na predlog sanitarne inšpekcije.

Sanitarna inšpekcija pri občinski skupščini vas v pogledu pripombe prosi, da ji sporočite, na katerem pristojnem mestu pri občinski skupščini je vaš dopisnik dobil tak odgovor, kot ste ga v pripombi objavili.

Sanitarna inšpekcija si namreč pridržuje pravico, da daje za svoje postopke, ki jih izdaja uradnim ali neuradnim potom, odgovore sama. Če bi se torej vaš dopisnik zaradi odgovora oglasil pri nas, ne bi prišlo do nepotrebne pripombe v listu, ker sanitarna inšpekcija ni izdala nobenega uradnega ali neuradnega predloga, tudi ne odločbe za zaprtje prodajalne s kruhom.

Sanitarni inšpektor
Janez OŠLAJ

★

Tovariš urednik,

v Radgoni verjetno ni gospodinje, ki se ne bi strinjala s člankom »potrošnika« iz Radgone, ki negoduje, ker so ukinili prodajalno kruha v Kerenčičevi ulici. Tu mislim seveda na gospodinje, ki stanujejo v takozvanem Gornjem in Spodnjem Grisu, danes v Kerenčičevi in Jurkovičevi ulici.

Zdaj imamo kar tri pekarne oziroma prodajalne kruha na kupu, druga od druge ni oddaljena niti dobrih sto korakov, gospodinje iz zgoraj navedenih ulic pa lahko gredo po svoj vsakdanji kruh v čisto drugi konec mesta.

Nekoč je že pisal Pomurski vestnik o samopostrežni trgovini, ki ne zadostuje potrebam radgonskih potrošnikov; taka samopostrežna trgovina bi morala biti le nekakšna dopolnilna trgovina dobro založene specerijske trgovine. Toda nihče ne sliši želja radgonskih gospodinj.

Mislim, da bi tisti »nekdo«, ki odloča, kje naj bo trgovina, pekarna itd., zelo ugodil potrošnikom, če bi se uredila tudi na predelu mesta ob Muri kakšna manjša trgovina s špecerijo in kruhom, če že ni mogoče odpreti večjega in sodobnega lokala.

POTROŠNIK II. IZ RADGONE

★

Dopolnilo k mojemu prispevku:

Tovariš urednik,

potrošniki se ne moremo strinjati s suhoparnim odgovorom, katerega je pristojni organ občinske skupščine Radgona dal glede zaprte prodajalne, da je ta bila zaprta na predlog sanitarne inšpekcije.

Že napis na vratih zaprte prodajalne »Prodajalna se je preselila v bivšo mesnico« dokazuje, da tu ni bila pogredi nobena inšpekcija. Drugo pa izjava odgovornega uslužbenca iz oddelka za gospodarstvo, na nekem sestanku v Radgoni, da so jo zaprli na predlog podjetja MLIN-TESTENINE Maribor, pod katero spada ta prodajalna ter radgonska pekarna, s predloženo motivacijo, da ni rentabilna. Vsekakor bi se ta uslužbenec lažje izgovarjal na sanitarno inšpekcijo, če bi ta res bila posredi, sedaj je le orodje »nekoga«. Potrošniki so še vedno mnenja, da je treba prodajalno vsaj za 3—4 ure dnevno imeti odprto, sicer pa naj sanitarna inšpekcija (če ni orodje drugih) pred potrošniki upraviči svoj ukrep.

POTROŠNIK IZ RADGONE

★

Istočasno s pripombama dveh radgonskih potrošnikov smo prejeli tudi izjavo sanitarnega inšpektorja, v kateri je, kakor tudi v sestavku »Dopolnilo k mojemu prispevku: čez noč so zaprli prodajalno kruha« med drugim **rečeno,** da sanitarna **inšpekcija ni izdala** nobene odločbe za ukinitev prodajalne kruha. Glede na pripombo, ki je bila objavljena pod sestavkom Čez noč so zaprli prodajalno kruha, v prejšnji številki našega lista, moramo dodati, da smo poskušali dobiti informacijo o zadevi najprej pri podpredsedniku občine, vendar je bil ta odsoten, zato je povprašal uslužbenec skupščine na pristojnem mestu, kar je lahko tudi drugje in ne izključno pri inšpekcijski službi.

Ne moremo tudi mimo pripombe »Potrošnika II. iz G. Radgone«, ki v svojem članku med drugim pravi: ... »da bi tisti »nekdo,« ki odloča, kje naj bo trgovina« itd. Ali ni primer terial že zdavnaj širšo razpravo?!

UREDNIŠTVO

Občani madžarske narodnosti o osnutku statuta občine Murska Sobota

NEKATERE PRIPOMBE IN MISLI OB OSNUTKU STATUTA

Pri reševanju problemov narodnostnega značaja moramo upoštevati, da narodnostne skupine, ki živijo izven svoje matične države, predstavljajo v tisti državi, kjer so nastanjene, specifično družbeno skupino, ki se razlikuje od državnega naroda po kulturi in jeziku. Poleg tega ima ta družbena skupina zavest, da je del naroda, ki živi preko državne meje oz., da je del politične skupnosti, v kateri živi in kjer se vključuje v družbene procese.

Zato pri opredeljevanju položaja narodnostnih skupin ni dovolj, če upoštevamo samo to, da je narodnost del države, v kateri živi, ampak je potrebno upoštevati vse njene posebnosti: jezik, kulturo, tradicijo in sploh dejstvo, da je del drugega naroda, ki je v posebnih okolnostih prišel do manjšinskega položaja.

Iz gornjega izhaja, da ni dovolj, če z raznimi pozitivno pravnimi določbami zagotovimo pripadnikom narodnostne skupine, v našem primeru občanom madžarske narodnosti, tiste pravice in pa dolžnosti, kot jih imajo ostali državljani, temveč jim moramo zraven teh zagotoviti še s posebnimi določbami neomejeno rabo materinega jezika, ter ekonomski, kulturni in politični razvoj. V SFRJ so pripadniki narodnostnih skupin popolnoma izenačeni z ostalimi pripadniki jugoslovanskih narodov na vseh področjih življenja, zraven tega pa imajo še posebne pravice zagotovljene z ustavo in zakoni. Prav tako ima tudi statut (osnutek) občine Murska Sobota zraven ostalih določb — ki veljajo za vse občane ne glede na narodnostno pripadnost — še posebne določbe, ki regulirajo položaj občanov madžarske narodnosti. Poglejmo si te določbe nekoliko podrobneje.

Člen 156 osnutka statuta občine Murska Sobota v prvem odstavku definira dvojezično območje, v drugem pa določa kraje, ki spadajo v to območje. S tem členom je poudarjeno, da je dvojezičnost v občini Murska Sobota zasnovana na administrativno teritorialnem principu. Vsekakor to administrativno določanje dvojezičnega teritorija zasluži izredno pozornost in predstavlja delikatno vprašanje. Namreč, potem ko se neka teritorialna enota, kot integralna celota (kraj, naselje, občina) proglasi za dvojezični teritorij, je celotno tako področje obvezno: da izvaja dvojezični pouk (Zakon o dvojezičnih šolah člen 7 in člen 161); da je celotno poslovanje javne uprave za to področje dvojezično (člen 165); da se izdajajo prebivalstvu tega področja rešitve v obeh komunikativnih jezikih; da so vsi javni napisi, napisne table z označbo krajev, razglasi ter druga obvestila in opozorila dvojezični (člen 164); da so vse javne manifestacije (proslave, zborovanja) dvojezične (člen 165), kar pomeni n. pr., da na zborih volivcev uporablja vsak občan svoj jezik, organ, ki je sklical zbor volivcev, pa je dolžan pripraviti gradivo v obeh jezikih; da obvezuje določene službe, da na tem območju uporabljajo dvojezične obrazce in podobno. Torej gre za to, da na tem teritoriju dosežemo resnično dvojezičnost, v kolikor pa bi to zreducirali samo na šole, bi seveda morali govoriti le o dvojezičnem šolskem okolišu.

Če dvojezično področje pojmujemo v tem smislu, potem se šele pokaže, da bi vsako šablonsko reševanje tega problema brez poglobljenih elaboratov lahko povzročilo pri določenih občanih odpor in negodovanje.

V členih 157, 159 in 160 je dan velik poudarek spoštovanju specifičnosti občanom madžarske narodnosti v pogledu kulture in jezika. Tako imajo občani madžarske narodnosti zagotovljeno pravico do ustanavljanja takih ustanov, ki so potrebne za oživotvorenje proklamirane svobodne in enakopravne uporabe madžarskega jezika ter izražanje in razvijanje njihove kulture. Pravica svobodne in enakopravne uporabe materinega jezika je namreč prvi pogoj, da občani madžarske narodnosti razvijajo svoje kulturne posebnosti; razvoj kulturnega in prosvetnega življenja pa je nujen pogoj za njihovo udejstvovanje v družbenem in političnem življenju.

Člen 158 — ki med drugim obvezuje občino, da skrbi za vključevanje občanov madžarske narodnosti v celotno kulturno, gospodarsko in politično dejavnost — prehaja v zadnjem odstavku s formulacijo: »Občina skrbi, da so v organih družbenega upravljanja zastopani občani madžarske narodnosti« nekoliko navzkriž z našim samoupravnim in komunalnim sistemom. Namreč vključevanje v družbeno politično življenje je danes vedno bolj izraz stopnje interesov in resnične družbene aktivnosti posameznikov in vedno manj politika zadovoljevanja proporcev v narodnostni sestavi. S tem seveda nočem trditi, da ni potrebna nenehna skrb za pravilne narodnostne proporce v vseh organih na področju kjer narodnost živi, še posebno na tem, kjer je delavski razred nerazvit. To skrb pa je treba prepustiti političnim organizacijam!

Nekoliko neprecizirani sta tudi formulaciji drugega in tretjega odstavka 165. člena, ki se glasita: Pripadniki madžarske narodnosti lahko vlagajo vloge in dobivajo njihove rešitve v svojem jeziku ter »občani madžarske narodnosti lahko vpisujejo svoja imena v matičnih knjigah v madžarskem jeziku in pravopisu«.

Ne gre namreč za to, da občani madžarske narodnosti LAHKO vlagajo vloge in dobivajo njihove rešitve v svojem jeziku oz., da LAHKO VPISUJEJO imena v matičnih knjigah v madžarskem jeziku in pravopisu, ampak je to njihova OSNOVNA PRAVICA zagotovljena že z zvezno in republiško ustavo ter tudi nekaterimi drugimi členi tega statuta (157, 158, 160).

V členu 161 je posebej poudarjeno, da se v vseh šolah na dvojezičnem območju poučuje dvojezično (to je v madžarskem in slovenskem jeziku), ne glede na narodnostno pripadnost učencev.

Namen dvojezičnih šol pa ni v tem, da se tako mladini nudi možnost nadaljnjega šolanja, ampak se kaže predvsem v tem, da zraven splošnih izobraževalnih in vzgojnih smotrov prispevajo še k popolni enakopravnosti madžarskega in slovenskega jezika in da dajo take rezultate, ki se v njih zrcali resnična enakopravnost, da dvojezični pouk rešuje samo probleme jezika, marveč ima veliko vlogo tudi pri razvijanju vzgojnih vrednot, ki izhajajo iz enotnih učiteljskih kolektivov, enotnih šolskih odborov in podobno. To pa seveda ne pomeni, da učenje jezikov na narodnostno mešanem področju zahteva vsakdanje skupno življenje delovnih ljudi.

Problem dvojezičnosti je treba torej gledati iz družbeno-političnega aspekta, ki prihaja do izraza predvsem v medsebojnih odnosih dveh narodov na narodnostno mešanem področju.

(Nadaljevanje na 5. strani)

KONFERENCA INDUSTRIJSKEGA KOMITEJA ZKS V PROIZVODNJI NAFTE:

Komunisti se morajo nenehno izobraževati

Prejšnji četrtek so se člani ZKS v Proizvodnji nafte v Lendavi zbrali na konferenci Industrijskega komiteja ZK. Po obširnem poročilu o delu članov ZK v preteklem obdobju, so v živahni razpravi načeli številna vprašanja iz dela in gospodarjenja v svojem podjetju. Analizirali so gospodarjenje v preteklem obdobju, posebno pozornost pa so v razpravi posvetili problemom v zvezi s preorientacijo dosedanje dejavnosti v petrokemično in strojno industrijo ter nalogam, ki jih naj zajame perspektivni sedemletni razvoj novih obratov.

Ko so govorili o delu organov upravljanja so poudarili, da je bilo to uspešno. Navedli pa so, da bi uspehi bili lahko še večji, če bi člani ZK, ki delajo v organih upravljanja, bili še aktivnejši v reševanju problematike gospodarjenja in če bi komunisti več in bolje delali v teh organih, pa tudi v posameznih obratih, kot samostojni družbeno-politični delavci in idejni usmerjevalci. Komunisti so se premalo neposredno angažirali pri reševanju številnih vprašanj, ki izhajajo iz samega gospodarjenja in odnosov v delovnem kolektivu.

Podobne so tudi ugotovitve o delu članov ZK v sindikalnih podružnicah in v ZMS. Na konferenci so ugotovili, da premajhna aktivnost komunistov izvira iz dokaj slabe družbeno-ekonomske in idejno-politične razgledanosti članov ZK. Zato so sklenili, da naj posebna komisija izdela program družbeno-ekonomskega in idejno-političnega izobraževanja vseh članov delovnega kolektiva, posebno pa še članov ZK.

Konferenca je priprave osnutka statuta ugodno ocenila in poudarila, da v različnih komisijah dela neposredno pri tej nalogi nad 30 članov ZK. Člani ZK se bodo morali močneje vključiti tudi v priprave za prehod na 42-urni delovni teden in v reševanje številnih nalog, ki se ob tem pojavljajo, pritegovati tudi ostale proizvajalce. V prihodnje bodo člani ZK del svojih sil usmerili tudi v delo mladinske organizacije, kateri doslej niso najbolj pomagali. Prav v vrstah mladine naj bi vsak komunist opravljal, mimo izkušenega svetovalca mladim pri njihovem delu, tudi dolžnost komunista-kadrovika. Med sklepi konference zasledimo tudi obvezo, da morajo člani ZK biti enotni v uresničevanju sklepov osnovnih organizacij ZK, biti pa morajo tudi dosledni borci proti raznim samovoljnim pojavom in borci za zdrave tovariške odnose v delovnem kolektivu.

V LJUTOMERSKI OBČINI:

Zbori krajevnih organizacij RK

V ljutomerski občini deluje 26 krajevnih organizacij Rdečega križa. Na občnih zborih, ki so jih nekatere organizacije imele že prejšnji teden, so v razpravi predvsem ugotavljali, da je v organizacijah vse premalo mladine. Člani so v razpravah tudi poudarjali, da bo potrebno v bodoče več storiti za zdravstveno prosvetljevanje ter preventivo na terenu. Krajevni odbori bodo svoje programe dela tudi vskladili s programi krajevnih organizacij SZDL in krajevnih skupnosti.

Najčešče razprave na dosedanjih občnih zborih so bile o krvodajalstvu, prvi pomoči, negi bolnikov na domu, malih asanacijah, položaju ostarelih ljudi in varstvu otrok. Najzaslužnejši aktivisti Rdečega križa so tudi dobili posebna priznanja.

S. F.

Avtobusi, mraz in številni potniki na soboški avtobusni postaji — brez zavetja (K. S.)

Iz TSŠ v Lendavi:

Ali so še drugi vzroki?

Tehnična srednja šola v Lendavi je še mlada izobraževalna ustanova, letos bodo diplomirali prvi absolventi. Pa kljub temu je v tej šoli vpisanih mnogo dijakov iz vseh krajev Pomurja.

V začetku so delo v šoli spremljale razen materialnih, tudi kadrovske težave. Stanje se je v teh štirih letih že izboljšalo, tako materialno, kot kadrovsko. Sicer še ne moremo trditi, da je vsega dovolj, rečemo pa lahko, da je število stalnih predavateljev naraslo. Ni jih še dovolj, vendar je sedaj že mnogo bolje kot pred leti, ko je bil na šoli zaposlen samo eden stalni predavatelj. Slabi pogoji, ki so tudi materialne narave in neurejene razmere v katerih živijo in se učijo dijaki ter še vedno precejšnje število honorarnih predavateljev, pomanjkanje učbenikov, veliko število vozačev in mnogokrat tudi premajhna prizadevnost dijakov, so vzroki zelo slabega učnega uspeha na tej šoli ob prvi redovalni konferenci tekočega šolskega leta.

Tako nam je odgovorila ravnateljica šole na vprašanje, kakšen bo učni uspeh v prvem semestru ki sem ji ga zastavil nekaj dni pred zaključkom polletja. Dodala je še, da imajo sedaj več stalnih strokovnih predavateljev in zato veljajo pri ocenjevanju tudi strožji kriteriji. Večina dijakov se v šolo vozi, tudi sedaj, tisti, ki pa stanujejo pri zasebnih lastnikih stanovanj v Lendavi, nimajo najboljših pogojev za učenje in delo. Še vedno poučuje na šoli precej honorarnih predavateljev, ti pa imajo obveze na svojih delovnih mestih, zato mnogokrat na predavanja ne pridejo. Vse to se seveda odraža v znanju dijakov. Učbenikov skorajda ni. Predavatelji jih kar sproti pripravljajo. Znanje, ki ga učenci prinesejo iz različnih osnovnih šol je zelo različno in ni mogoče, da bi v tehnični šoli nadoknadili vse tisto, česar niso dobili v osemletki. Zato torej je učni uspeh slab. Ob prvi konferenci je uspešno izdelalo le nekaj nad 25 odstotkov dijakov, ob polletju pa pričakujemo, da se bo odstotek dijakov, ki bodo uspešno zaključili prvo polletje, povzpel na 50. To pa še zdaleč ni zadovoljivo. Iskati bo potrebno še več možnosti, urejevati subjektivne on objektivne vzroke pri dijakih če hočemo, da bo ob koncu šolskega leta bolje.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Mladinsko pismo iz Male Polane

Je pač tako: pozimi je na vasi največ prostega časa, zato navadno delo mladinske organizacije tudi posebno zaživi. Tako je bilo tudi v V. Polani lani in vsa leta nazaj. Toda letos je drugače: mladina ne dela, njena organizacija je le na papirju.

Kje so vzroki? Prav gotovo nikjer drugje, kot v vodstvu. Zdi se, da so člani ZMS na letni konferenci slabo pretehtali sposobnosti predlaganega vodstva, predvsem pa njegovo voljo do dela.

Mesec dni je že tudi, odkar se je vrnilo od vojakov več mladincev, ki so bili prej zelo aktivni. Toda nihče jih še ni povabil k sodelovanju, zdi se celo, da jih več niti ne vodijo v evidenci, če ta sploh še kje je.

Mogoče vodstvo ne ve, kaj naj dela? Šola za življenje, ki je delovala lani, bi gotovo tudi letos našla številne poslušalce. Predavanja iz kmetijstva so bila vedno dobro obiskana. Tudi televizor bi bilo potrebno popraviti in z njim ravnati, kot je potrebno. Zdi se, da bi bilo potrebno organizirati več predavanj »mladina na vasi.« Obstoji namreč mnenje, da mladina na vasi nima nobene perspektive. Tudi knjižnico bi bilo potrebno obuditi, urediti mladinsko sobo, v kateri bi se sestajali, izobraževali in zabavali. Torej dela dovolj in možnosti za uspeh tudi!

Š. S., M. Polana

Tudi v teh zimskih dnevih — mnogo »vozačev« med dijaki TSŠ v Lendavi

Problemi in pere

Pred tremi leti približno je viden republiški funkcionar za šolstvo propagiral ukinitev vrste gimnazij. Tudi soboško je začel žagati. Menil je, da se je gimnazija kot šola preživela; in kjer bi še ostala, naj bo nekaka strokovna šola za poklice, ki zanje v tistem kraju ni strokovnih šol (pravzaprav nejasne, ponesrečena zamisel).

V številnih razpravah se je naposled izkristalizirala reformirana gimnazija. »Mesto in vloga gimnazije v našem sistemu šolstva sta v bistvu prediskutirana,« je poudaril pred dnevi na posvetovanju ravnateljev gimnazij republiški sekretar za šolstvo tov. Lipužič. Celo glede praktičnih znanj v 4. in 3. razredu (po 2 uri tedensko), ki naj bi pripravljala dijake na službe takoj po maturi, vse bolj prevladuje mnenje, da niso uspela zamisel; kdor hoče v administrativne poklice, se nanje bolje pripravi v ekonomskih in administrativnih šolah, še manj pa je moč v 120 urah usposobiti kakršnegakoli tehnika. Tudi glede tega poslednjega načelnega vprašanja, ki postane aktualno s prihodnjim šolskim letom, ko bo reforma zajela 3. razred, se obetajo boljše rešitve (opisna geometrija, osnove statistike, predmetno poglabljanje — po izbiri).

Ostaja vprašanje, kako reformne zamisli čimprej in kvalitetno realizirati.

Da bi zagotovili z reformo predvideni nivo gimnazij, zato verifikacija, zato dobi pravico javnosti, pravico izdajati veljavna spričevala le gimnazija, ki v določenem roku zadosti minimalnim pogojem (ki seveda niso tako minimalni).

Lani je od 27 gimnazij naše republike zadostilo verifikacijskim pogojem le 11. Tudi naša gimnazija je verificirana le začasno, pogojno — ob začetku š. l. 1965/66 izgubi pravico javnosti, če do takrat ne zadosti postavljenim pogojem RSŠ glede predmetnika, učnih programov, kadrovskega nivoja, prostorov, organizacije in metod pouka. Naša gimnazija mora, če hočemo, da s 1. septembrom 1965 ne zdrkne med neverificirane, izpolniti še dva pogoja: 1. dobiti mora dovolj prostora in nakupiti potrebno opremo ter učila za laboratorijski pouk fizike, kemije in biologije, sploh učila za modernizacijo pouka vseh predmetov in 2. del prof. zbora mora z diplomskimi in strokovnimi izpiti doseči predpisano kvalifikacijo.

Zaradi pomanjkanja učnega prostora je zdaj gimnazija hudo utesnjena. Šele s prihodnjim šolskim letom, ko bo dograjena tkzv. tretja osemletka, bo prišla gimnazija do koristi od obeh iniciativ iz njenega zbora, do koristi od stranskega krila, ki je zgrajeno že z računom na potrebe laboratorijskega pouka, in do večjega števila prostorov v zvezi z otvoritvijo nove šolske zgradbe. Zdaj imamo sobne površine za 9 učilnic in 4 stranske prostore za organizacijo pouka po reformnih zahtevah potrebujemo že prihodnje šolsko leto dvakrat toliko kvadrature. Opremiti bo treba prostore za tehnično vzgojo, predavalnici za fiziko in kemijo, laboratorije za biologijo, fiziko in kemijo in vsaj eno specializirano učilnico za pouk tujih jezikov, ki bo organiziran poslej za močnejše oddelke skupinsko, kakor poteka že zdaj skupinsko pouk tehnične vzgoje in kakor bodo organizirane tudi vse laboratorijske vaje. Investirati bo treba v dijaško knjižnico ter bolj ali manj v vse kabinete, ki so pomanjkljivi, deloma zastareli, predvsem pa brez priprav za vaje — saj skoraj nobeno leto — kljub našim vztrajnim prizadevanjem — za nakup učil ni bilo izdatnejših sredstev. Le za fizikalni kabinet nam je uspelo nakupiti sorazmerno precej in podobno za učiteljsko knjižnico.

Spričo pomanjkanja sredstev smo se v prizadevanjih za izboljšanje pogojev pouka in za kvalitetnejši pouk orientirali na prostovoljno delo, prostovoljne prispevke za zgraditev igrišč — in smo uvajali ter gojili tiste dejavnosti, kjer gre brez večjih sredstev. S sodelovanjem posameznih tov. profesorjev in s pomočjo nekaterih soboških podjetij je zgradila s prostovoljnim delom krog zgradbe športni park, kakor jih je le

V Vučji vasi nameravajo predlagati samoprispevek

Za gradnjo dvorane

V Vučji vasi že dalj časa ugotavljajo, da šola nima primerne telovadnice, prav tako pa v kraju ni dvorane, čeprav je kulturno-prosvetna dejavnost v kraju precej živa.

Da bi ta problem nekako rešili, je bil pred kratkim imenovan odbor za gradnjo telovadnice oziroma dvorane. Objekt bi zgradili kot prizidek k sedanji šoli. Na seji gradbenega odbora so sklenili, da bodo na zborih volivcev, ki bodo v kratkem, predlagali, naj sprejmejo občani vučenskega šolskega okoliša krajevni samoprispevek. Po predlogu gradbenega odbora naj bi samoprispevek znašal 0,5 kub. metra lesa na hektar gozda, tisti pa, ki nimajo gozda, naj bi prispevali po 1500 din za vsak hektar obdelovalne zemlje.

Gradbeni odbor je mnenja, da prebivalci vasi, iz katerih obiskujejo otroci šolo v Vučji vasi, samoprispevka ne bodo odklonili, prav tako pa ne tudi tam, kjer bi se te dvorane posluževali tudi v kulturno-prosvetne namene.

-jm

Zimski motiv na Goričkem (foto D. Obal)

Študijska knjižnica 1964

Dvomim, da bi bilo najti človeka, ki že ob prvem obisku v soboški Študijski knjižnici ne bi nabral nekaj lepih vtisov. Samostojne zgradbe, v kateri je ta pomembna pomurska kulturna ustanova, in njene lege na zelo ugodni, zlahka dostopni točki v središču mesta niti ne mislim omeniti, čeprav si pod pojmom dobre, popolne študijske knjižnice predstavljamo, da tudi teh postranskih momentov ne sme manjkati. Pravzaprav tudi ni moj namen da se razpišem o splošni notranji ureditvi prostorov, pa čeprav vsak zahtevnejši obiskovalec ne pozabi tudi temu posvetiti vsaj bežen pogled. Saj se razume samo po sebi, da je treba v hiši, kjer iz dneva v dan dela — in hoče delati-vse večje število ljudi, skrbeti za red in smotrnost še bolj kakor pa da v prostore ne bi imela dostopa najširša javnost. Vzorna čistoča, prijetna toplota (ki brez nje pozimi pač ne gre) in pa vse možnosti za dovoljšnjo razsvetljavo, — vse to priča o tem da osemčlanski kolektiv knjižnice ne skrbi samo za najpoglavitnejše stvari.

Seveda ne smemo prezreti dejstva, da je vse veliko in vse malo okrog knjižnice lahko uspešneje zaživelo šele tedaj, ko je bilo konec s preseljevanjem, do katerih je prišlo večkrat v teh osmih ali devetih letih, odkar ustanova obstoja, in ko jo je družba začela nekoliko izdatneje podpirati. Danes glede prostorov ni sile, pa čeprav kolektiv že zdaj računa z nujnostjo, da bo treba v predlog sedemletnega plana vnesti tudi postavko o večji paviljonski dozidavi. Nekako s časom, ko se je knjižnica res preselila, se ujema tudi pomemben skok v višini dotacij, ki jih je dajal prejšnji OLO in ki jih danes daje okrajna skupščina. Tej izboljšavi, ki je recimo leta 1962 pomenila 8 milijonov (medtem ko je leta 1956 knjižnica razpolagala le z milijonom), je treba pripisati ves pomembni kvalitativni napredek v tej ustanovi. Kajti ni še dolgo tega, ko ni bilo dovolj osebja (dasi še danes potrebujejo vodjo katalogov) in ko se je bilo še več pritoževati zaradi nezadostnega knjižnega fonda.

Knjižni fond, — za to se prav gotovo vsak obiskovalec najbolj zanima. Kakor vse drugo, je v zadnjih dveh letih zelo porasel tudi obisk, ki je v minulem letu skoraj dosegel številko 12 tisoč: morda se da tudi po tem malce slutiti, da danes knjižnica s svojimi dobrimi 18 tisoči inventariziranih enot prav gotovo lahko že marsikaj nudi tako dijakom, kakor tudi onim, ki iz zahtevnejših študijskih namenov iščejo materiala. Res je sicer, da za zdaj vsega še ni mogoče dobiti, ker knjižnica s katalogizacijo starejših zalog in pa novih, številnih akcesij še ni prišla na tekoče, vendar pa je razumljivo, da je to zahtevno in zamudno delo, ki gre počasneje od rok, kakor pa bi si to morda kdo predstavljal. Kdor vzame knjigo v roko, vidi na njej samo etiketo in pa nekaj pečatov, pa si ob tem nemara res težko predstavlja, da je treba vsako enoto ne samo enkrat vpisati, izpolniti kartončke in opraviti še kako »malenkost«, ki pa navsezadnje tudi ni tako pomembna: pri tem delu je treba tako v malih kakor v velikih stvareh skrajne natančnosti, drugače knjige več ni tako enostavno najti, ko je našla svoje mesto nekje na številnih policah.

Toda, kakor rečeno, danes posluje knjižnica tako solidno, da si je skoraj težko zamišljati, kakšne nevšečnosti lahko prinaša táko knjižničarsko delo. Saj če zaprosiš za kako publikacijo, ti je treba počakati le kako minuto, pa ti jo že prineso. Poleg kvalitetnega knjižnega fonda je nagla, strokovna postrežba morda ena izmed glavnih zahtev, ki jih postavlja obiskovalec taki ustanovi. Danes ne bodo razočarani niti več tisti, ki bi poleg hungarike (ki je v tukajšnji knjižnici seveda zelo obsežna: preko 4000 enot) želeli kaj bogatejši fond jugoslovanske, ne le slovenske literature. Kdor torej išče klasike kot so Držić, Gundulić, Njegoš, Sterija, ali pa sodobnejše avtorje vse sém do Andrića in Daviča, lahko pride izdatno na svoj račun.

Kakor je razbrati v osnutku statuta soboške občine, bi naj študijska knjižnica tudi organizirala proučevanje narodnostnih in manjšinskih vprašanj v Pomurju. Take ali podobne oblike znanstvene dejavnosti doslej še ni pokazala, čeprav pa je tudi resnica, da je sicer storila že marsikaj izven svojega neposrednega delovnega področja. Različne razstave, na primer, so že tako reden pojav, kakor da spadajo prav med osnovo dolžnosti, kot je to recimo delo s fondom. Glede na specifični položaj naše študijske knjižnice je omenjena navedba v osnutku statuta gotovo utemeljena, čeprav ne moremo mimo dejstva, da knjižnica z zdajšnjim osebjem in pa ob obilici dela sama ne bo kos tej zahtevni nalogi. Poleg tega si bo pa nujno morala zbrati krog sodelavcev, — v tej ali oni obliki in ob podpori družbenih organov, katerih interes je, da razvijemo pri nas to obliko znanstvenega dela.

DRAGO GRAH

KULTURNI ZAPIS IZ ROGAŠOVEC

Po dolgem zastoju nova živahnost

V Rogašovcih so mi povedali, da domače kulturno prosvetno društvo v minulem letu ni dobilo nobene denarne podpore. Baje zato, ker je bilo vse premalo delavno, ker si zato tega »ni zaslužilo«. Vsekakor je res, da so rogašovčani lani doživeli zelo uspešno dramatsko prireditev, ki se je še danes dobro spominjajo; toda te igre ni pripravilo kulturno prosvetno društvo, ampak čebelarsko društvo! Zdaj, v novi sezoni, pa kaže, da bo krajevna skupnost nekoliko močneje poživila svojo kulturno dejavnost.

Če bodo vsi družbeni delavci tistega okoliša tako odločni, kakor tovariš Hajdinjak, novoizvoljeni predsednik kulturno prosvetnega društva, se bodo v Rogašovcih prav gotovo bolj razgibali. Ta vtis sem odnesel od razgovora z njim, od razgovora kar ob delovni mizi v njegovi krojaški delavnici.

»Besede, prazne besede, to zame ni nič. Na našem občnem zboru prejšnjega meseca smo sprejeli vrsto sklepov, in nima smisla, da bi vse to res ostalo le na papirju.«

Pravgotovo bi bila škoda, če društvo svojega programa ne bi izpeljalo. Ljudje, ki so si lani ogledali tisto uspešno izvedbo komedije »Kadar se ženski jezik nsuče«, zdaj upravičeno pričakujejo, da se še kaj podobnega zvrsti na domačem odru. Takih predstav si tamkaj želijo prav tako kot povsod drugod pri nas. Lani so gostovale dramske skupine iz Kuzme, Gederovec, in z Grada, ki so vse doživele kar lep obisk. Želja po takih predstavah je res veliko med domačini, zato bi se društvo že zaradi tega moralo oprijeti dela. Drugi cilj, zaradi katerega se je dramatska sekcija pri rogašovskem kulturno prosvetnem društvo odločila, da naštudira kako igro, pa je v tem, da se hoče udeležiti občinskega tekmovanja dramatskih skupin v mesecu marcu.

V Rogašovcih so že lani poskusili ustanoviti televizijski klub. Toda šele po zadnjem občnem zboru so se odločneje lotili tega načrta. Kakor z vsemi ostalimi poskusi, tako tudi s tem ni lahko. Televizor je vsem na razpolago v dvorani kulturnega doma, vendar pa je tam preveč mraz, da bi se komu ljubilo sedeti pred aparatom. Zato je bilo treba najprej oskrbeti drug, manjši prostor, kjer bi bilo dovolj toplo in kjer bi zato vsekakor bilo pričakovati kaj več gledalcev. O namenu televizijskega kluba je tovariš Šela, upravitelj osemletne šole, dejal:

»Namen in pomen tega kluba vidim v tem, da zberemo skupino najstanovitnejših in najresnejših gledalcev, se z njimi domenimo, katere oddaje bomo redno zasledovali in okrog njih potem tudi prirejali kake razgovore. Gre zato, da vsaj nekaj ljudi poskusimo naučiti, kako gledati in razumeti televizijske oddaje.« Filmsko estetska vzgoja — o tem ni dvoma — za gotovo spada v vsakršni delovni program takega televizijskega kluba. Rogašovčani so si nekaj časa lahko tudi redno ogledovali kinopredstave, zdaj pa je ob tej hudi zimi po vsem videzu zamrznilo tudi to, — vse zaradi tega, ker se ne da dovolj ogreti dvorane.

Glede prostorov se krajevna skupnost v glavnem ne more pritoževati. Dvorana bi lahko sprejela tudi kakih 200 ljudi, po mnenju šefa krajevnega urada, tovariša Sinkeca, bi bilo dovolj obiska tudi pri dveh ali treh kinopredstavah tedensko, če upoštevamo precej obširno področje, s katerega bi prihajali ljudje. To dejstvo zato toliko bolj vzbuja pomislek, da je v lepem kulturnem domu in v prostorni dvorani vse premalo dejavnosti, vse premalo kulturnih dogodkov. Ali tedaj lahko opravičí visoke izdatke, ki jih je morala precej kriti tudi domača skupnost?

Med sklepi z nedavnega občnega zbora društva je tudi odločitev, da organizirajo plesno šolo, in to tako za začetnike, kakor potem tudi za one, ki bi z vajami hoteli nadaljevati. Na razpolago imajo gramofon in magnetofon, tudi plesnega učitelja bi lahko dobili, toda kako bo spet z dvorano? Sicer je res, da se navdušeni plesalci lahko »segrejejo« tudi brez bukovih drv ali premoga, vendar pa je kljub temu treba pomisliti na to, da take vaje v mrzli dvorani ne bodo preveč prijetne. Če zdaj, ob tem mrazu, zaradi nezakurjene dvorane ni kinopredstav, je vprašanje, če ne bi prišlo do podobnih težkoč tudi tedaj, ko bo treba začeti s plesnimi vajami.

Do konca zime več ni tako daleč. Kakor hitro se približa pomlad, bo velik del mladine — ki pa v svoji osnovni organizaciji, v Zvezi mladine, ne kaže nobene aktivnosti — spet odšel na sezonsko delo. Zato si mora kulturno prosvetno društvo kot poglavitni nosilec kulturne dejavnosti v svojem okolišu res prizadevati, da izvede vsaj pretežni del svojih načrtov o pravem času, da bo s tem prišla na račun tako mladina, kakor tudi vsi ostali občani, ki se več ne bodo mogli v velikem številu odzivati prireditvam, ko se odpre delo na poljih. Videti je, da je društvo od zadnjega občnega zbora sem temeljito prevetrilo svoje neurejene vrste in da potem tokrat — če naj spet uporabim besede tovariša Hajdinjaka — ne bo vse ostalo spet »na papirju«.

DRAGO GRAH

Občni zbori gasilskih društev v radgonski občini

V radgonski občini so doslej končali občne zbore v desetih gasilskih društvih. Najpogosteje so na dosedanjih občnih zborih razpravljali o vključevanju mladine v gasilska društva, o materialnih pogojih ter o zastarelem gasilskem orodju. Na območju občine je 34 gasilskih društev od tega 3 industrijska: zdravilišče v Radencih, Marles in radgonska opekarna.

OBČNI ZBOR ZROP RADENCI

V nedeljo je bil v Radencih občni zbor krajevne organizacije ZROP. Po občnem zboru je bilo tudi predavanje o samozaščiti. Predavanje, ki ga je organizirala Ljudska univerza, je bilo namenjeno prebivalstvu radenskega področja. V nedeljo je bil občni zbor ZROP tudi v Apačah.

TEČAJ ZA GASILCE

Te dni se je pričel v Radencih enotedenski tečaj za gasilce industrijskih gasilskih društev, na tečaj pa so vabili tudi komandirje ostalih društev kakor tudi nočne čuvaje in vratarje v podjetjih. Slednji bodo imeli po končanem tečaju možnost opraviti izpit za izprašanega gasilca, kar je pogoj za opravljanje vratarske oziroma čuvajske službe. Škoda, da podjetja niso prijavila vseh, katerim je ta tečaj namenjen. Večino stroškov za organizacijo tečaja nosi radensko zdravilišče.

OBČNI ZBOR STRELSKE DRUŽINE V RADENCIH

Preteklo soboto je bil občni zbor strelske družine v Radencih. Družina šteje okrog 100 članov, od tega 70 aktivnih.

OBČNI ZBOR TVD PARTIZAN APAČE

Preteklo soboto zvečer so opravili letni občni zbor tudi v TVD Apače. Društvo šteje okrog 200 članov in je v lanskem letu med drugim urejalo tudi telovadni dom.

K poročilu v prejšnji številki PV iz KSŠ Rakičan — tako je bilo na ustanovnem občnem zboru Planinskega društva

(Nadaljevanje s 4. strani)

Občani madžarske narodnosti

V členu 162 so taksativno naštete dvojezične šole in oddelki. Menim, da je potrebno ta člen vskladiti s 5. členom rep. zakona o dvojezičnih šolah.

Velikega pomena za uspešno razvijanje dvojezičnega šolstva je ustanavljanje dvojezičnih varstveno-vzgojnih ustanov. Zato si je treba stalno prizadevati, da se pri vseh dvojezičnih šolah ustanovijo take dvojezične predšolske ustanove. Izraz teh prizadevanj se kaže v 163. členu osnutka statuta občine Murska Sobota, ki obvezuje občino, da na dvojezičnem območju skrbi za ustanavljanje dvojezičnih varstveno vzgojnih ustanov.

V členih 166, 167 in 168 so v nekem smislu podani načini uresničevanja prej proklamiranih načel, tako da nekatere določbe, ki se zdijo včasih malce splošne in deklarativne, dobijo osnovo za izvajanje v vsakodnevnem življenju.

Tako se n. pr. občina obvezuje, da bo s skrbno sistematizacijo delovnih mest ter s smotrno izbiro, vzgojo in šolanjem kadrov zagotovila nemoteno delovanje upravnih organov, delovnih in drugih organizacij, zlasti pa šol na dvojezičnem območju.

Sem mnenja, da bi kazalo pri dokončni formulaciji tega dela statuta še precizirati, konkretizirati in razširiti posamezne člene s tem, da bi zapisali tudi nekatere pravice, ki sicer izhajajo že iz prejšnjih določb, kot n. pr. da imajo občani madžarske narodnosti sklepati zakon v svojem jeziku. Poudariti pa bi morali tudi to, da te določbe ne veljajo samo za tiste občane madžarske narodnosti, ki živijo na dvojezičnem območju, ampak tudi za ostale občane madžarske narodnosti v občini Murska Sobota.

VLADO JANŽIČ

...predvsem ...ina. Vsa i- ...n za košar- ...letskim sta- ...no potjo do ...iritvijo par- ...lo le okrog ... ...n adaptaci- ...reformirane ...lnitev pogo- ... — vse to ...) milijonov. ... poteče čez ...to ne kaže činkovito rešitev — vsako krpanje zaradi pomanjkanja sredstev in nejasnih zamisli je dražje in slabše.

Pričakujemo, da bo Občinska skupščina storila vse, da omogoči kvalitetno verifikacijo gimnazije, ki je pred tremi desetletji nastala pod pritiskom znamenite akcije KPA, ko se tisoči Prekmurcev s svojimi podpisi terjali njeno ustanovitev, gimnazije, ki je pred vojno kljub nazadnjaškemu vodstvu po neustrašnonjih in prihodnjih potreb posameznikov in družbe, intenzivnejši ter učinkovitejši študij s sodobnimi sredstvi in metodami, kar je seveda dražje, nista le zamisel in predlog našega prof. zbora, ampak tudi pogoj za verifikacijo. Modernizacijo gimnazije priporoča ustanovitelju tudi priporočilo republiškega prosvetno-kulturnega zbora (Ur. l. SRS 21. nov. 1963); omogočiti verifikacijo je eden od poudarkov družbenega plana predpisanih pogojev za delo, zahteva, naj »ukrene, kar je potrebno, da se ugotovljene pomanjkljivosti v določenem roku odpravijo.«

Nekatere občine so se že izkazale, zlasti Ravne, kjer ne skrbijo za gimnazijo le preko sklada za šolstvo, ampak tudi preko neobveznih družbenih možnosti. Jesenice so nedavno dale svoji gimnaziji za investicije v zvezi z reformo 20 milijonov. Tudi ponekod drugod so občinske skupščine že

...ektive soboške gimnazije

... potrebuje- ... sredstva v ... posojilo bi ... skupščina ...elj). Razpo- ... sredstva v ... bi nam o- ...oj začnemo ... pravočasno ... adaptacije ...čila, saj iz ... se nabavni ... podaljšajo. ...tva bi nam ... in zato naj ... najbolj usti naprednih profesorjev in drugih posameznikov vzgojila več borcev za osvoboditev kot katerakoli druga šola v Sloveniji, ki je vzgojila, lahko rečemo, najzavednejši del med obema vojnama doraščajočih prekmurskih Slovencev — ki omogoča tudi zdaj intelektualni mladini naše pokrajine pot do najvišje izobrazbe in oblikovanje poglobljene socialistične zavesti.

Modernizacija gimnazije — ustrezno današnjim novim možnostim — zaradi zdajšSRS za l. 1964, saj beremo v Uradnem listu SRS 27. decembra 1963 naslednje: »Ustanovitelji gimnazije naj zagotove potrebna sredstva za izboljšanje njihove materialne osnove, da bodo zagotovljeni vsaj minimalni pogoji za verifikacijo.«

In naposled še 79. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Splošnega zakona o šolstvu (Ur. l. SFRJ 1. januarja 1964), ki pravi, da se od ustanovitelja gimnazije v primerih, če šola ne izpolnjuje pokazale razumevanje za potrebe gimnazij. Prav bi bilo, da tudi soboška Občinska skupščina in soboške delovne organizacije ne ostanejo ravnodušne. Gospodarske organizacije nam lahko pomagajo pri organizaciji proizvodnega dela za drugošolce in tretješolce, nam lahko materialno pomagajo z inserati, pa tudi z ugodnostmi v zvezi z določenimi naročili. Skrb za dobre šole je eden od najboljših znakov zdrave, za prihodnost mladine in za napredek odgovorne družbe.

Prav bi bilo, da postane tokratno prizadevanje za kvalitetni vzpon gimnazije v zvezi z reformo vzporednica k plebiscitu za njeno ustanovitev pred tremi desetletji!

Profesorski zbor je pripravljen na reformne zamisli, kaže iniciativo, le nekoliko skeptičen je. To in ono, kar ne stane ali je vezano na manjše vsote, na požrtvovalnost posameznikov, na »notranje rezerve« smo v reformnem smislu uveljavljali že pred reformo in to uveljavljamo še bolj v reformnem procesu, preden je postalo obveznost (svobodne dejavnosti, mladinska politična šola eno leto, umetnostna vzgoja, sociologija, deskriptiva, astronomija, elementi tehnične vzgoje s proizvodnim delom, prostovoljno delo pri gradnjah in vzdrževanju šolskih objektov, vzgoja za družbeno odgovornost).

Izboljšanje pogojev pouka in primerni osebni dohodki (zdaj niso v ravnotežju z drugimi poklici enake izobrazbe) — le to bo vzpodbudilo prof. zbor k nadaljnjim ustvarjalnim aktivnostim. In seveda demokratično ravnanje družbenih činiteljev s šolo.

Dve, tri soboške srednje šole postajajo neperspektivne, so na poti odmiranja, zato bo spričo vse večjega interesa za študij kljub ljutomerski gimnaziji število gimnazijcev in gimnazijskih oddelkov naraščalo. Prihodnje šolsko leto bomo imeli najmanj dva oddelka več; prav bo tudi glede na to storiti vse, da bo gimnazija lahko delala po predpisanih pogojih, da bo imela prostor za svoj razvoj, da bodo učna mesta na šoli dovolj interesantna ob razpisu. Toliko bolj, ker se bo moralo število profesorjev zaradi večjega števila oddelkov in grupnega pouka pri tujih jezikih pri laboratorijskih vajah povišati.

Ob zaključku naj citiram izjavo sekretarja RSŠ tov. Lipužiča na omenjenem posvetovanju ravnateljev — »gimnazija poslej ne more biti najcenejša šola druge stopnje, pa tudi ne šola, kamor bi se zatekali tisti, ki drugam ne uspejo.« Kvaliteta učno-vzgojnega procesa na gimnazijah bodi poslej še v večji meri kakor doslej, ko so skušali nekateri gimnazijo razvrednotiti, vodilo vseh, ki so dolžni kaj prispevati, ki lahko kaj prispevajo k izpolnjevanju njenih družbenih nalog in k njenemu nadaljnjemu razvoju.

JANKO LIŠKA

Ali so še drugi vzroki

(Nadaljevanje s 4. strani)

Mladinska organizacija in razredne skupnosti so si doslej prizadevale, da bi učni uspeh izboljšale. Organizirali so vrsto krožkov in medsebojno pomoč dijakov Prvi uspehi so že vidni. Premalo pa se je doslej v učni uspeh »vmešaval« šolski odbor. Morda bi prav ta organ lahko vključil tudi starše (vsaj lendavskih dijakov) v reševanje težav in problemov, katerih posledica je slab učni uspeh. Zamisliti bi se morali tudi še ob drugih morebitnih vzrokih slabega učnega uspeha.

So verjetno še poti, ki vodijo k izboljšanju uspehov. Končno ne moremo vso krivdo zvaliti na dijake in objektivne težave. Ob manjši obremenjenosti rednih strokovnih predavateljev bi ostalo tem tudi več časa za temeljitejšo pripravo predavanj, za bolj pedagoško in bolj metodično delo v šoli. Saj dijak ni samo objekt, je tudi subjekt vzgoje in zakaj ga v ta vzgojni proces ne bi vključili kot ustvarjalnega sodelavca?

K. Sukič

Z ZBORA OBČANOV V ROGAŠOVCIH

Dobra udeležba, mnogo predlogov in želja

Zbori občanov v Rogašovcih, Juriju in Nuskovi, ki so bili v nedeljo, so bili zelo dobro obiskani. Poleg pripomb na osnutek statuta občine, so občani največ govorili o raznih krajevnih potrebah.

Menili so, da bi zaradi obsežnih nalog, ki jih dobivajo krajevne skupnosti z novim statutom, morale te tudi imeti nekoga honorarno ali redno plačanega uslužbenca, ker odborniki čestokrat vsega tega ne bodo mogli izvajati. Precej so govorili tudi o funkciji nadzornega odbora, ker to ni točneje določeno. Tudi glede zapisnikarja ni znano ali se ta voli na zboru volivcev ali pa ga določi skupščina. Zelo skromno statut tudi obravnava požarno varnost, čeprav je to važna dejavnost, ki bi ji bilo potrebno posvetiti večjo skrb.

Na vseh zborih so občani tudi predlagali, da se naj razširi zdravstvena služba in da bi naj zdravnik pogosteje obiskoval Rogašovce. Prav tako bi bilo za to področje potrebno urediti malo lekarno z najnujnejšimi zdravili, da ne bi ljudje hodili h Gradu. Povsod so se tudi zavzemali, da se naj tudi Rogašovce sprejme v gradbeni okoliš. Tudi živinozdravnik za to območje je zelo potreben. V Rogašovcih so med drugim tudi sklenili, da naj krajevna skupnost poskrbi za postajališče na križišču proti Kramarovcem.

K. G.

TEČAJ ZA MOPEDISTE V ŠALAMENCIH

Avto-moto društvo iz Murske Sobote je pred dnevi priredilo v Šalamencih tečaj za mopediste. Obiskovalo ga je 30 tečajnikov. Tečaj je trajal dva dni, izpite pa so uspešno opravili vsi tečajniki. do-

Nogometaši TVD »Partizan« v Puconcih

NAŠ OBISK V DRUŠTVIH

V Puconcih vidno napredujejo

Te dni so se zbrali na letnem občnem zboru člani TVD Partizan v Puconcih, da bi pregledali dosedanje delo ter se pogovorili o bodočih načrtih. Kljub temu, da se telesnovzgojni delavci in športniki v Puconcih srečujejo z nič manjšimi težavami kot drugod, so vsaj v nekaterih pogledih vendarle storili korak naprej.

Iz poročila predsednika tov. Vučaka in živahne diskusije je bilo razbrati, da društvo iz leta v leto lepše napreduje. V okviru društva delujejo sekcije za nogomet, odbojko, košarko in namizni tenis. Posebno so se razvile sekcije za nogomet, odbojko in košarko, saj tekmujejo v pomurskih ligah in dosegajo zadovoljive uspehe, vsaj za njihove razmere. Potrebe pa kažejo na formiranje nekaterih novih športnih panog, za katere vlada vedno večje zanimanje. To so predvsem zimski šport, splošna telesna vadba in judo šport. TVD Partizan je izvedlo že več smučarskih tekmovanj v okviru društva, se udeležilo občinskega tekmovanja ter organiziralo tekmovanje v smučarskih skokih med pionirji Bodonec, Moščanec, Fokovec in Puconec. V okviru društva pa še uspešno deluje sekcija za kulturno dejavnost.

Poleg uspešnega uveljavljanja tekmovalnega športa, ki dobiva iz dneva v dan več pristašev, pa so se športniki iz Puconec v preteklem letu lotili še gradbene dejavnosti. Uredili so si nogometno igrišče na katerem že tekmujejo in kjer so opravili okrog 400 prostovoljnih delovnih ur. Nameravajo pa še urediti košarkarsko igrišče na prostem, kjer naj bi že spomladi igrali prvenstvene tekme. Za uspešno dejavnost TVD Partizan kažejo veliko razumevanja tudi nekatere delovne organizacije v tem kraju, zlasti pa Proizvodnja kremenčevega peska. Kljub temu pa nastopajo finančne težave, manjka pa tudi strokovnih kadrov. Zato so na občnem zboru poudarili, da bi bilo nujno organizirati strokovne tečaje.

Na občnem zboru so si izvolili novo vodstvo ter sklenili, da si bodo prizadevali športno življenje v Puconcih še bolj poživiti in omasoviti pri čemer računajo tudi na vsestransko pomoč družbenopolitičnih činiteljev v Puconcih.

F. Maučec

NAŠ OBISK V DRUŠTVIH

Opravili so pomembno delo

Minulo nedeljo je bil občni zbor TVD Partizan Beltinci, kateremu sta poleg članov in zastopnikov društveno-političnih organizacij kraja prisostvovala še predsednik in sekretar OBZTK Murska Sobota Firm in Cvetko.

Na občnem zboru so ugotovili, da so v preteklem letu opravili pomembno vlogo pri uveljavljanju telesnovzgojnega življenja, tako v tekmovalnem športu, kakor tudi pri gradnji športnih objektov, hkrati pa so zelo kritično ocenili vse negativne pojave dosedanjega dela. Nastopanje nogometašev in rokometašev v višjem in kvalitetnejšem tekmovanju, dograditev novega asfaltnega igrišča ter začetek gradnje nove slačilnice vse to kaže na doslej največje uspehe TVD Partizan Beltinci. Poleg nogometašev v MM nogometni ligi, rokometašev v štajerski ligi, nastopajo še s številnimi drugimi ekipami v tekmovanju okrajne, pomurske in občinske lige. Uvajanje nekaterih novih športnih panog in poživitev splošne telesne vadbe, ki je v zadnjem času na višku, kaže na zares vsestransko športno dejavnost v Beltincih. Kar pa je še najbolj razveseljivo, je aktivnost ŠSD na osnovni šoli v Beltincih, ki vsestransko vzgaja mlade športnike, ki že stopajo v članske ekipe in dokaj uspešno nadomeščajo starejše tekmovalce. Prav ti so odigrali tudi najpomembnejšo vlogo pri gradnji asfaltnega igrišča.

Da bi tako uspešno začeto delo nadaljevali so sklenili, da bodo v tesni povezavi s krajevnimi činitelji skrbeli za še širšo telesnovzgojno dejavnost na področju okoliša Beltinci.

Na koncu je občni zbor dal pismena priznanja najzaslužnejšim športnim delavcem in sicer: Petru Šraju, Hermanu Sticlu, Stefanu Peršu in Jožetu Puklavcu.

KVALIFIKACIJSKI TURNIR V MARIBORU

Ekipa Mure ni uspela

Preteklo nedeljo je bil v Mariboru kvalifikacijski turnir za vstop v II. republiško namiznoteniško ligo, na katerem so nastopile štiri ekipe in sicer Maribor, Partizan Žalec, Kemičar iz Hrastnika ter ekipa Mure iz Murske Sobote.

Na turnirju so imeli največ uspeha tekmovalci Maribora, ki so zasedli prvo mesto in se poleg drugouvrščene ekipe Kemičarja iz Hrastnika uvrstili v II. republiško namiznoteniško ligo. Ekipa Mure, ki je prvič posegla v tako kvalitetnejše tekmovanje, še ni povsem dorasla višjemu tekmovanju in je zasedla šele četrto mesto. Najuspešnejši tekmovalec v ekipi Mure je bil mladi Žižek, ki je kar štirikrat premagal svoje nasprotnike. Poleg njega sta bili po dvakrat uspešni še Črepnjakova in Sapačeva, medtem ko so vsi ostali doživeli poraze.

Ekipa Mure je nastopila v naslednji postavi: Sinic, Horvat in Žižek med člani ter Črepnjak, Sapač in Belovič med članicami. Posamezna srečanja Mure pa so se končala takole: Maribor : Mura 7:1, Kemičar : Mura 7:2 in Partizan Žalec : Mura 7:5.

PRVI ŠPORTNI BILTEN ŠŠD BISTRICA

Te dni je ŠŠD na Bistrici izdalo prvo številko biltena, v katerem poročajo o dosedanjih športnih tekmovanjih ter priobčujejo pravila igre badmintona, katero športno zvrst uvajajo na šoli. Poleg tega biltena tudi prinaša rezultat ankete zbiranja najboljšega športnika na šoli v letu 1963. To je prvi športni bilten, ki ga je izdalo ŠŠD v Pomurju in ki prinaša samo športno dejavnost.

Na sliki zgoraj: predsednik ZŠAM Ljutomer, Fr. Hedzet, izroča pismene pohvale najbolj vestnim članom ZŠAM

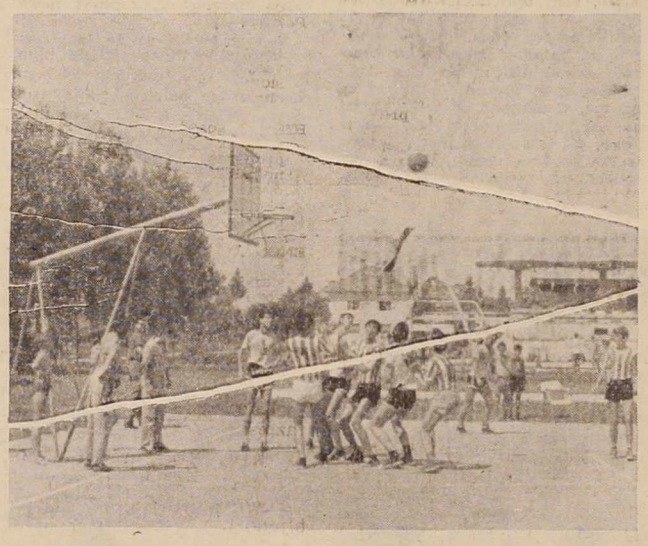

Košarkarsko srečanje na novem asfaltnem igrišču v Radencih

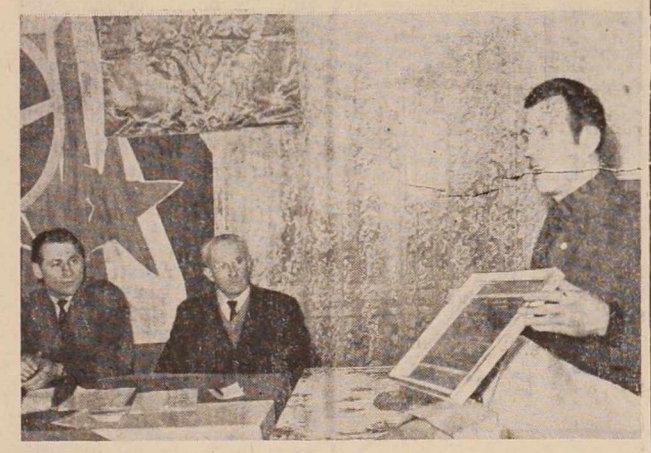

Dan šoferjev in avtomehanikov v LJUTOMERU

V Ljutomeru so svečano proslavili Dan šoferjev in avtomehanikov Jugoslavije. Na praznični dan je bila svečana seja vseh članov ZŠAM Ljutomer, ki so se je udeležili tudi družbeni in politični delavci v občini. Sedem članov je dobilo tudi pismena priznanja za vestnost v poklicnem delu.

Po svečani seji so si ogledali tudi štiri filme o cestnem prometu. Tega dne so ob sodelovanju prometnih miličnikov usmerjali promet na ljutomerskih ulicah mladi prometniki — pionirji.

S. F.

ŠREDNJEŠOLSKA KOŠARKARSKA LIGA

Elan in ESŠ jesenska prvaka

V zaostali tekmi srednješolske košarkarske lige za mladince je Elan A visoko premagal Elan B z rezultatom 124:36, s čimer pa je bil jesenski del prvenstva končan. Prvak je zasluženo postala ekipa Elana A, ki je vsa srečanja odločila v svojo korist. Najslabša je bila ekipa Trgovca, ki je daleč zaostala za ostalimi ekipami.

Tabela jesenskega dela:

Elan A	6	6	0	618:266	12
ESŠ	6	5	1	585:244	10
SŠTV	6	4	2	449:259	8
Sloga	6	3	3	396:456	6
SKŠ Rak.	6	2	4	228:263	2
Elan B	6	1	5	237:426	2
Trgovec	6	0	6	123:822	0

Z odigranjem zaostale tekme jesenskega dela prvenstva v srednješolski košarkarski ligi za mladinke je Sloga premagala SKŠ Rakičan z rezultatom 39.23. S tem pa je bil tudi v tej ligi končan jesenski del tekmovanja. Najvišji naslov je pripadel zasluženo ESŠ, ki je edina ostala neporažena ekipa. Tesno pa ji sledi ekipa Sloge, medtem ko sta ekipi Elana in SKŠ Rakičan zaostali.

Tabela jesenskega dela:

ESŠ	3	3	0	96:69	6
Sloga	3	2	1	96:64	4
Elan	3	1	2	55:73	2
SKŠ Rakičan	3	0	3	51:92	0

POMURSKA NAMIZNOTENIŠKA LIGA

Dva poraza Dijaškega doma

V nadaljevanju prvenstva v pomurski namiznoteniški ligi je prišlo do nekaj presenetljivih izidov. V prvi vrsti moramo omeniti kar dva zaporedna poraza dijaškega doma od Lendave in Mure, s čimer pa je postala borba za prvo mesto izredno zanimiva. Presenča tudi zmaga SŠTV nad Lendavo, dočim so se ostala srečanja več ali manj končala s pričakovanimi rezultati.

Rezultati XII. kola:
Polet : Radenci 2:5
SŠTV : Radgona 5:0
Lendava : D. dom 5:4
Rakičan : Mura 0:5
Rezultati XIII. kola:
Elan : Lendava 1:5
Radenci : Rakičan 5:0
Mura : D. dom 5:3
ESŠ : SŠTV 1:5
SŠTV : Lendava 5:3

Na tabeli še nadalje vodi Dijaški dom z 22 točkami pred Muro, ki ima isto število točk, vendar slabšo razliko v setih. Sledijo: Lendava 20, Radenci in SŠTV po 18, Polet 8, Elan in ESŠ po 6, Radgona 4 ter Rakičan brez točke.

OBČINSKA NAMIZNOTENIŠKA LIGA

BREZ SPREMEMB NA TABELI

V 12. kolu občinske namiznoteniške lige Murska Sobota ni bilo doseženih presenetljivih rezultatov, temveč so vsa srečanja več ali manj končana s pričakovanimi rezultati, vsled česar se tudi stanje na tabeli ni bistveno spremenilo. V 12. kolu so bili doseženi naslednji rezultati:

P. tisk : Bogojina 4:5
Sloga : ESŠ B 5:3
Elan B : Martjanci 5:3
Markišavci : D. dom C 4:5
Mura B : D. dom B 2:5

Na tabeli vodi Dijaški dom B z 22 točkami pred Dijaškim domom C, ki ima 20 točk. Sledijo: Elan B 14, Mura B, Bogojina in Sloga z 12, Martjanci in P. tisk z 8, ESŠ B z 6, ESŠ C z 4 ter Markišavci z 2 točkama.

Pomanjkanje prostorov

Pretekli petek so izvedli letni občni zbor člani ŠD Lendava, katerih pa je bilo zelo malo. Šahovsko društvo Lendava je v preteklem letu izvedlo nekaj tekmovanj v okviru občine, organiziralo nastop velemojstra Parme, ter se v prijateljskem dvoboju pomerilo z Ljutomerom. Poleg tega je nekaj članov nastopilo v reprezentanci levega brega Mure.

Za društvo pa je vse to premalo, saj niso izvedli niti kategorizacije, niti niso pripravili nobenega predavanja o šahovski teoriji, kakor tudi niso dovolj posvečali najmlajšim. Na takšno stanje pa je v glavnem vplivalo pomanjkanje potrebnih prostorov. Zaradi vsega tega je občni zbor sklenil, da se društvo razpusti, ker trenutno nima obstoja, dasi v Lendavi vlada precejšnje zanimanje za šah. Sklenili pa so, da bi bilo potrebno, da se skupaj z Mursko Soboto formira medobčinski odbor. Dosedanje šahovsko društvo pa se preimenuje v osnovno šahovsko organizacijo Lendava. Sprejeli so tudi nekaj sklepov, katere pa bodo lahko realizirali le, če bodo dobili potrebne prostore.

S. K.

BRODARSKI TEČAJ NA POHORJU

V nedeljo je bil na Pohorju končan štiridnevni brodarski tečaj, ki ga je organizirala Brodarska zveza Slovenije. Tečaja so se udeležili tečajniki iz vse Slovenije med njimi tudi dijak SŠTV iz M. Sobote Potočnik. Na tečaju so obdelovali hidrografijo Jadranskega morja ter vse vrline treniranja in tekmovanja, da bi tako tečajnike čimbolj usposobili za uspešno razvijanje tega športa v svojih krajih.

Glede na to, da imamo v Pomurju kar dve umetni jezeri in derečo Muro, s čimer so dani osnovni pogoji, bi bilo zaželjeno, da bi ta šport tudi v Pomurju bolj zaživel v rekreacijski ali tekmovalni obliki.

ZIMSKA KOŠARKARSKA LIGA

PRVE TOČKE ZA LENDAVO

V zadnjem kolu jesenskega dela prvenstva v zimski košarkarski ligi Pomurja je posebno presenetila ekipa Lendave, ki je premagala Grafičarja iz Murske Sobote z rezultatom 52:45. Srečanje med Mursko Soboto in Radenci se je končalo z zmago Murske Sobote z 76:50. Kar dve tekmi pa sta se končali brez borbe in sicer med Puconci : Grafičar in Lendava : Rakičan, v korist prvo imenovanih. Tekma med Puconci in Radenci je bila sicer odigrana, vendar se smatra za prijateljsko, ker jo je vodil samo en sodnik, in bo zato naknadno odigrana.

Stanje na tabeli po jesenskem delu tekmovanja je naslednje: Old boys 12 točk, Murska Sobota 8, Rakičan 5, Puconci 4, Grafičar 3, Lendava 3 in Radenci 2 točki.

DIJAKI SŠTV NA SMUČARSKEM TEČAJU

V torek so odpotovali dijaki SŠTV iz Murske Sobote na 14 dnevni smučarski tečaj v Peco, Smrekovec in Črno. Za tečaj so se dijaki že dalj časa pripravljali po raznih krajih Pomurja. Ker je to zadnji tečaj za tretji letnik SŠTV, bodo v času tečaja izvedli tudi več daljših in krajših izletov, po končanem tečaju pa polagali izpite.

SMUČARSKI TEČAJ NA CANKOVI

TVD Partizan v Cankovi organizira v času zimskih počitnic začetni in nadaljevalni smučarski tečaj v Cankovi. Vsak oddelek tečaja obiskuje po 20 udeležencev, vodita pa ga Kučan in Gjerkeš. Poleg tega namerava TVD Partizan v Cankovi organizirati še en začetni smučarski tečaj izven Cankove.

S SEJE SEKRETARIATA ObZTK MURSKA SOBOTA

Letos start Jugoslovanskih športnih iger

Nedavno je bila v M. Soboti seja sekretariata ObZTK Murska Sobota, na kateri so razpravljali o tekmovanju »Jugoslovanskih športnih iger« ter o delovanju strokovnih odborov za košarko in rokomet pri ObZTK v M. Soboti.

Letos se bodo namreč pričela tekmovanja v okviru »Jugoslovanskih športnih iger«, ki predstavljajo novost v športnem udejstvovanju pri nas. Tekmovanja se bodo odvijala v občinskem, okrajnem, republiškem in zveznem merilu. Tekmovali bodo v vseh razvitih športnih panogah, vodili pa jih bodo strokovni odbori pri ObZTK za svoje območje. Po končanem občinskem tekmovanju bo sestavljena občinska reprezentanca v posameznih panogah, ki bo občino predstavljala v nadaljnjem okrajnem tekmovanju. Na posebnem sestanku vseh strokovnih odborov pri ObZTK v Murski Soboti, ki bo 6. februarja, bodo obširneje razpravljali o jugoslovanskih športnih igrah za leto 1964 ter izdelali okvirni program.

Tudi košarka je v zadnjem času kljub številnim težavam dosegla velik napredek, zlasti še glede množičnosti. Tekmovanje poteka vse leto v letni in zimski ter srednješolski košarkarski ligi. Košarka je v preteklem letu poleg M. Sobote lepo napredovala še v Radencih, Lendavi in Puconcih, vse pogoje za razvoj pa ima tudi v Beltincih, Tišini in Cankovi. Razveseljiva je tudi ugotovitev, da je bilo v zadnjem času zgrajenih več košarkarskih igrišč, tako da se bo spomladanski del tekmovanja prvič odvijal na prostem. Seveda pa bo v prihodnje potrebno zgraditi še več igrišč, saj ima trenutno 13 košarkarskih ekip v Pomurju le 6 igrišč. Strokovni odbor za košarko je v preteklem letu organiziral seminar za košarkarske sodnike in tako usposobil 18 novih sodnikov. Posebno težavo pa predstavlja strokovni kader, saj strokovni odbor za košarko v Murski Soboti ne razpolaga niti z enim strokovnjakom, ki bi skrbel za sistematski razvoj košarke v Pomurju. Kakor vsako leto, bo strokovni odbor za košarko pri ObZTK v Murski Soboti tudi letos po končanem tekmovanju izdal bilten, v katerem bodo objavljena vsa tekmovanja in sploh delovanje strokovnega odbora za košarko.

Tudi rokomet je športna zvrst, ki je v Pomurju dosegla velik razmah, saj predstavlja število aktivnega članstva v Pomurju eno tretjino vsega članstva v Sloveniji, strokovni odbor v Murski Soboti pa sodi med najboljše v Sloveniji. Množičnost pa bodo v prihodnje skušali organizacijsko utrditi ter večjo pozornost posvečati vzgoji sodnikov in inštruktorjev ter gradnji igrišč. V prvi vrsti pa nameravajo vzgojiti dober vodstveni kader in poživeti rokomet tudi na Goričkem.

Predstavniki obeh strokovnih odborov pa so izrazili potrebo po ustanovitvi enotnega športnega društva v Murski Soboti, ki bo organizacijsko in finančno močnejše za razvijanje kvalitetnega športa. Na seji je bilo poudarjeno, da bi kazalo začeti decentralizirati tekmovanja s formiranjem področnih lig, sama tekmovanja pa naj vodijo liga odbori, s čimer se bo delo strokovnih odborov razbremenilo.

Naposled so na seji razpravljali o imenovanju komisije za podelitev priznanj najzaslužnejšim telesnovzgojnim delavcem, o katerih je že tudi razpravljal Izvršni odbor ObZTK. Priznanja naj bi podeljevali ob Dnevu mladosti.

F. Maučec

ZDRAVSTVENO GOSPODINJSKI TEČAJ NA MELINCIH

V ponedeljek se je na Melincih pričel zdravstveno gospodinjski tečaj, ki ga organizira ObORK M. Sobota v sodelovanju z zdravstvenim centrom, ljudske univerze in vaškim odborom RK. Tečaj obiskuje okrog 20 tečajnic in bo trajal 18 delovnih dni. Namen tečaja je dati udeleženkam veščino pripravljanja higijenske in pravilno sestavljen hrane. Tečaj je povezan z raznimi predavanji iz zdravstva kot nalezljve bolezni, pravilna prehrana in nega dojenčka, ženske bolezni itd.

KRAJEVNA ORGANIZACIJA ZB NOV V MURSKI SOBOTI

Pred kratkim je bila v M. Soboti letna konferenca novoustanovljene Krajevne organizacije Združenja borcev NOV v Murski Soboti.

Ustanovne konference se je udeležilo okrog 150 udeležencev, ki so si izvolili novo predsedstvo KO ZB, ki šteje 7 članov, nato pa obširneje razpravljali o bodočih nalogah. Pri tem so posebej poudarili, da mora KO ZB voditi posebno skrb svojih članov borcev in o vzgoji padlih in živečih otrok borcev. Razpravljali pa so še o drugih nalogah, ki jih naj opravlja na novo izvoljeni KO ZB v M. Soboti. Naposled se je tudi konstituiralo novo izvoljeno predsedstvo ter za predsednika izvolilo Ivana Pohovnikarja, za sekretarja pa Toneta Šlebira.

ZBOR OBČANOV V MOŠČANCIH

Na zboru občanov v Moščancih, ki je bil v sredo zvečer, je predstavnik občinske skupščine seznanil občane z osnutkom statuta murskosoboške občine. Občani so stavljali pripombe glede cen dimnikarskih storitev, ki so po združitvi dimnikarjev v svojem podjetju znatno narasle. Govorili so še o komunalnih vprašanjih, zlasti pa so se zanimali glede šolstva v osemletkah.

NESREČE ZARADI GOSTE MEGLE IN POLEDICE TRČILA

V torek 21. I. 1964 ob 7.45 uri je prišlo na cesti III. reda v vasi Pertoča do nesreče med voznikom osebnega avta volkswagen MS 20-96, ki ga je upravljal Gaberšek Anton iz Kuzme in voznik kombija DKW MS 12-78, last Agroservisa iz Murske Sobote, ki ga je upravljal Dajč Elemir iz Murske Sobote. Do nesreče je prišlo zaradi goste megle in poledenele ceste. Voznika sta ostala nepoškodovana, medtem ko je na obeh vozilih nastala škoda v vrednosti 300.000 dinarjev.

SEMINAR O CESTNO PROMETNIH PREDPISIH V MURSKI SOBOTI

Včeraj je bil v Murski Soboti končan dvodnevni seminar iz cestno prometnih predpisov, ki ga organizira AMD Murska Sobota za učitelje osnovnih šol občine Murska Sobota.

Seminarja se je žal udeležilo le 12 učiteljev, kljub temu da so upraviteljstva vseh šol dala že predloge učiteljev ki se bodo udeležili seminarja. Namen seminarja je seznaniti učitelje s cestno prometnimi predpisi, kateri bi potem vodili pouk iz cestno prometnih predpisov na šolah. Žal so nekatere šole smatrale, da jim tak seminar ni potreben in niso poslale svoje udeležbe. Med temi so Dokležovje, Bogojina, Fokovci, Domanjševci, Markovci, Petrovci, Mačkovci, Kuzma, Grad in Bodonci. Vemo pa, da je znanje šolskih otrok iz prometnih predpisov na večina šolah nezadovoljivo in da so ti največkrat povzročitelji prometnih nesreč na naših cestah. Zato smatramo, da je tako ravnanje vodstev nekaterih šol neodgovorno, posebno še če poudarimo, da so celo nekateri upravitelji izrazili mišljenje, da jim tak seminar ni potreben.

SMUČARSKO TEKMOVANJE V RADGONI

TVD Partizan iz Radgone je preteklo nedeljo organiziralo tekmovanje v smuku in smučarskih skokih za pionirje. Tekmovanja se je udeležilo nad 50 pionirjev, članov TVD Partizan Radgona, sodelovali pa so tudi nekateri dijaki SSTV iz Murske Sobote.

ZAHVALA

Prisrčna hvala za hitro pomoč, katero ste nudili moji mami Jožici Kotnjek, za ves humani odnos, ki ste ga izkazali ob priliki operacije na kirurškem oddelku Splošne bolnišnice v Murski Soboti. Predvsem se zahvaljujem primariju dr. Vrbnjaku, dr. Borovšaku, dr. Kosu, medicinskemu in strežnemu osebju ter bolničarjem Janezu, Ivanu in Ludviku. Še enkrat iskrena hvala. Bogomil Kotnjek, živinozdravnik, Lendava. D-63

PODJETJE ELEKTRO — MARIBOR

enota gradnje in montaže Ljutomer, je zgradilo nov 35 kV daljnovod, ki poteka od razdelilne transformatorske postaje Ljutomer do železniške postaje Veržej.

Daljnovod bo priklopljen in dan pod električno napetost 23. januarja 1964. Prebivalstvo obveščamo, da je vsako približevanje vodnikom daljnovoda in dotikanje žic, strogo prepovedano in smrtno nevarno. D-66

Tedenski koledar

Petek, 24. januarja — Felicijan
Sobota, 25. januarja — Trpimir
Nedelja, 26. januarja — Pavla
Ponedeljek, 27. januarja — Janez
Torek, 28. januarja — Drago
Sreda, 29. januarja — Frančišek
Četrtek, 30. januarja — Martina

Zdravstvena dežurna služba

24. januarja — dr. Rousova
25. januarja — dr. Gruškovnjak
26. januarja — dr. Gruškovnjak
27. januarja — dr. Gregorčeva
28. januarja — dr. Lopert
29. januarja — dr. Gruškovnjak
30. januarja — dr. Rousova

KINO

SLATINA RADENCI — 25. in 26. januarja italijanski film: »AS ASOV«. 30. januarja ruski barvni kinemaskopski film: »SOVRSTNICE«.

VELIKA POLANA — 24. in 25. januarja francoski film: »DIVJAD JE SPUŠČENA«.

VIDEM OB ŠČAVNICI — 25. in 26. januarja ameriške barvni film: »OSAMLJENI MAŠČEVALEC«.

RAZPIS

Dom počitka Rakičan, p. Murska Sobota razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. Medicinskega tehnika
2. Bolničarja
3. Blagajnika-administratorja
4. Gospodarskega pomočnika.

Pogoji: 1. medicinska srednja šola, 2. tečaj za bolničarje, 3. srednja šola ali ustrezna nižja šola in vsaj 2 leti prakse. D-53

UPRAVNI ODBOR AEROKLUBA MURSKA SOBOTA

razpisuje prosto delovno mesto

Upravnika letalske šole

Pogoj za sprejem:

nastavnik jadralnega in motornega letenja

Nastop službe s 1. aprilom 1964. Stanovanje (garsonjera) preskrbljeno. Osebni dohodki po pravilniku. — Prošnje z življenjepisom in opisom dosedanjega dela poslati na Aeroklub Murska Sobota, najkasneje do 15. februarja 1964. D-64

Dražbeni oklic

Dne 14. marca 1964 ob 8. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi štev. 17 dražba nepremičnine vl. št. 41, k. o. Martjanci.

Cenilna vrednost 1,355.641 din.

Najmanjši ponudek 903.760 din.

Občinsko sodišče v M. Soboti, dne 17. januarja 1964

D-58

PREKLIC

Podpisani Aleksander Novak iz Križevec v Prekmurju št. 118, preklicujem besede, ki sem jih izrekel zoper Aleksandra Kerčmarja iz Križevec v Prekmurju št. 121 in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. D-62

MALI OGLASI

ŠOBO opremljeno, oddam fantu. Miholic, Miklošičeva, M. Sobota. M-46

MOPED »HW«, dvosedežni, v dobrem stanju, na tri brzine, ugodno prodam. Alojz Čerpnjak, Trdkova 68, p. Kuzma.

PRALNI STROJ »Elektro-Standard«, 80-litrski, z vgrajeno centrifugo, zaradi preselitve ugodno prodam. Ogled vsak po 14. uri na Titovi 22/III M. Sobota. M-48

DENARNICO z vsemi dokumenti sem izgubila na avtobusu Bistrica—M. Sobota. Stranka je bila opažena, zato prosim, da mi jo proti nagradi vrne na ime: Agata Rebrica, Srednja Bistrica 38, p. Crensovci. M-49

POSESTVO v izmeri 3 ha zemlje z vsemi kulturami, 6 km od Maribora, prodam. Vezjak, Šentiljska c. 35, Maribor. M-50

ŠAROTAR na valje in harmoniko, 4-redno, ugodno prodam. Puconci 58. M-51

KUHINJSKO kredenco (avstrijski model), štedilnik »Tobi« (peče krasno), violino imitacija »Steiner« z letnico 1705 zaradi selitve ugodno prodam. Ogled možen vsak dan do 3. februarja od 10. do 15. ure na Grajski 12 a, M. Sobota. M-52

PRODAJALCE VSEH VRST MOTORNIH VOZIL OPOZARJAMO NA AGENCIJO V PTUJU, ki se edina v državi bavi samo s posredovanjem med privatniki. Agencija pripravlja za mesec februar veliko razprodajo mopedov, motornih koles, avtomobilov in traktorjev. Posredujemo pod zelo ugodnimi pogoji. Provizijo je treba plačati le, če predmet proda Agencija. Motorna kolesa vskladiščuje brezplačno. Trenutno ima nad 900 naročil. Sprejem vsak petek in soboto. M-55

SOBO, opremljeno, in hrano išče s 1. februarjem soliden fant. Naslov v upravi lista. M-57

TRI DIJAKINJE sprejmem na stanovanje. Naslov v upravi lista. M-59

GOSPODINJSKO pomočnico iščem za solidno družino v M. Soboti. Grajska 19, M. Sobota. M-60

BENZINSKI, pogonski motor, 4—6 KS in šarotar na kamne, prodam. Šiftar, Zenkovci 21, p. Bodonci. M-65

KMETIJSKI KOMBINAT Ptuj, obrat Kidričevo sprejme za delo v govedoreji — pri kravah molznicah — dve do tričlansko za delo sposobno družino.

Pogoj: večletna praksa v živinoreji. Na razpolago je takoj vseljivo trisobno družinsko stanovanje. Prošnje poslati na naslov: Kmet. kombinat Ptuj, obrat Kidričevo, p. Kidričevo. M-13

HIŠO z gospodarskim poslopjem, z vsemi pritiklinami in vrtom, primerna za gostinsko dejavnost, na prometni točki v Bodoncih, proda Evang. verska občina Bodonci, Prekmurje. Interesenti, ponudbe pošljite do 29. febr. 1964. M-27

ENONADSTROPNO HIŠO v središču Ljutomera, komfortno, dvostanovanjsko, vseljivo po dogovoru, prodam. Informacije: inž. Viktor Kladnik, Josipina Pihlar. M-32

RAZPIS

Osnovna šola Dobrovnik razpisuje delovno mesto

KUHARICE ŠMK

Začasno za 105 dni.

Pogoj: strokovna usposobljenost ali večletna praksa.

Ponudbe sprejema Osnovna šola Dobrovnik do 31. januarja 1964 D-54

Avto moto društvo Gornja Radgona bo priredilo 2. febr. 1964 ob 14. uri

I. zimske moto dirke

(motoskyőring) na hipodromu v Gor. Radgoni.

Zanimiva vožnja motoristov s pripetim smučarjem. Sodelovali bodo tudi inozemski tekmovalci.

Gledalcem bodo na razpolago tople jestvine in topla okrepčila.

Vabljeni!

D-61

Franc Srimpf

beg v jutro

1

roman

Bračko se je najprej zavedel v podzavesti. Toda ni se še mogel nadzirati z razumom. Samo na pol je čutil, da živi in obstaja, a bolj kakor možgani, je to čutilo njegovo telo, ki ga je bolelo na več mestih, najhuje v nogi. Bilo je, kakor da mu kdo z razžarjeno žico vrta po mesu sem in tja, potem preneha in spet nadaljuje z druge strani, z razžarjeno žico po živem mesu. Bračko bi rad kričal, rad bi se z zelo glasnimi besedami otresel bolečine, toda iz sebe ni mogel spraviti niti glasu.

(Potem se mu je s skrajnimi napori posrečilo, da je za trenutek zbežal od bolečine, da je lahko tekel in padal po hribu. »Bodi mi dober, o hrib!« Bežal je, ker je vedel, da gre za življenje, toda ta prekleta noga ga ovira, da ne more bežati tako hitro, kakor bi rad. Čim je stopil nanjo, ga je zaskelelo in zabolelo, kakor da bi se ga dotaknila drvarska žaga. Zato ni hotel več stopiti na bolečo nogo, temveč se je poganjal samo še po drugi. Skakal je z dolgimi skoki in vse je bilo podobno otroški igri, ki so jo imenovali »pismo«. Tudi v tej igri ni smel stopiti na drugo nogo in je moral prenehati z igranjem, če je stopil na obe, prav tako, kakor bi zdaj moral prenehati z bežanjem, če bi uporabil obe nogi, četudi bi jih zelo rad uporabil, a ne sme, ker ne more, a zasledovalci so zelo blizu, čisto blizu, saj sliši že njihove glasove, preteče in ukazujoče: »Stoj! Stoj!« Glasno, vedno glasneje in potem streli...)

In v trenutku, ko je čutil, da bo omagal, se je zavedel.

Ležal je v postelji. To je bilo prvo, kar je jasno videl. Opazil je, da so razvrščene v prostoru okoli njega še druge postelje in tudi postave je razločil na njih. Zagledal se je v velika okna in videl skoznje lep, svetel dan. In v njem je videl drevesa in to so bila znana drevesa za vojaškim obzidjem. Bili so kostanji, zeleni, visoki in košati kostanji. Za njimi je zaslutil neprijazno, sivomrko poslopje stare, velike štirioglate francoske vojašnice v Mulhousu.

Počasi je vedel, kje je.

Ostro je začutil bolečino v nogi in tej bolečini se je v hipu pridružila še ena, ostrejša, ki so mu jo lahko posredovali možgani: »Ujeli so me, živega so me dobili. Prekleti psi! Torej se bo začelo šele sedaj«. Bog je bil samo uvod in strel v nogo je bil samo poizkus, kako mu lahko krogla razpara meso na nenevarnem mestu. Samo pošalili so se, da bi videli, kako bo prenesel prvo kroglo. »Hudiči!« Silil se je, da bi lahko videl naprej, da bi lahko uganil, kaj bodo storili z njim. Toda precenjeval je svoje sposobnosti. Ni mogel misliti vnaprej, njegova zavest še ni bila dovolj budna. Kakor v začaranem krogu se je vrtela le v neposredni preteklosti...

...» Do sem je šlo gladko,« si je rekel Bračko, ko se je počasi in skrajno previdno vzpenjal po majhnem, oguljenem obronku hriba, posajenem z redkimi sadnimi drevesi. Čutila so mu bila napeta kot violinske strune in sleherni vztrepet noči so zaznamovala natančno kakor seizmograf.

Previdno se je pomikal naprej. »Sedaj bom moral še bolj previdno. Lopovi se zaletavajo v noči kakor netopirji«.

Ni se sicer bal, tako da bi bil prestrašen. Samo tesno mu je bilo okoli srca, in kadar mu je noga nerodno udarila ob kamen, da je zazvenelo, čeprav neskončno rahlo, ga je prešinilo, kot da mu je padla električna iskra v prsi. Tako je bilo že od nekdaj z njim. Ni bil strahopetec, samo tako čudno so mu delovali živci, kot da od časa do časa sprejema nevidne udarce.

Tako je bilo tudi zdaj. Zdelo se mu je, da ga noč in hrib z drevesi in kamenjem pod nogami in nevidni stražarji na meji udarjajo v brado, prsi, po vsem telesu. Toda, kljub temu, mora hoditi in tudi hodi naprej po teh udarcih in s temi udarci v prsih.

(Nadaljevanje na 8. strani)

»AGROSERVIS« MURSKA SOBOTA sprejme takoj v službo:

1. **RAČUNOVODJO**
2. **ODDELKOVODJO ZA OSEBNI ODDELEK**
3. **ODDELKOVODJO ZA TOVORNI ODDELEK**
4. **NABAVNEGA REFERENTA**
5. **ŠEFA SKLADIŠČA,**
6. **2 AVTOELEKTRIČARJA**

Pogoji:

pod 1. ekonomska srednja šola in 10 let prakse na vodilnih mestih v računovodstvu;

pod 2. in 3. avtomehanik-mojster s 5-letno prakso;

pod 4. dobro poznavanje avtomobilske stroke, vozniško dovoljenje, visokokvalificirani ali kvalificirani delavec z daljšo prakso;

pod 5. visokokvalificirani delavec, dobro poznavanje avtomobilske stroke;

pod 6. kvalificirani delavec z nekaj prakse.

Plača po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Razpis velja do izpopolnitve delovnih mest. O-43

Darovalci krvi na transfuzijski postaji v M. Soboti

M. Sobota v decembru in januarju

Jože Gomboši, Alojz Vereš, Anton Rajnar, Ignac Vereš, Franc Tratnjek, Terezija Fister, Idič Alojzija — drugič, Marija Rajh — drugič, Marjeta Flegar, Jolanka Kojek — drugič, Anica Koren, Rozalija Veindorfer, Marija Denko, Jožef Jablanovec — osemnajstič, Franc Gomboši — drugič, vsi iz Bakovec. Marija Mlinarič, Lojzka Prašnikar, Apolonija Cafuta, Alojz Ranko, Franc Ribaš, Mirko Vukan, vsi iz Zdravilišča Radenci. Jože Žerdin — četrtič, iz Murščaka, Karel Flisar — sedmič, iz Murske Sobote, Justina Zupan — četrtič, Sidonija Točič — drugič, Bara Kociper — tretjič, Verona Kolar — drugič, Hedvika Bakan — drugič, Katica Kreslin, Antonija Luk — tretjič, Julija Mlinarič, Gizela Rituper, Marta Vereš, Edvard Maučec, Marija Černi, Greta Rituper — drugič, Branka Cipot, Ana Rajnar — tretjič, Zlatko Horvat — drugič, Julijana Kolar — drugič, Marija Baša — petič, Marija Alauf — drugič, Matija Glavač, Katarina Sraka, Franc Zver — drugič, Elizabeta Herci, Hedvika Rous, Marija Kociper, Terezija Kovačič, Anica Šipoš, Pepca Klepec, Vilma Domjan — tretjič, Jože Lipič — drugič, Marija Panhofer — tretjič, Herman Štiel — četrtič, Janja Gorišek, Rozalija Pintarič, Štefan Kos, Alojz Horvat, Elizabeta Kuhar, Tilka Kavaš — drugič, Magda Kavaš, Rozika Vitek, Magda Balažic vsi iz Beltinec.

Marija Fordon — osmič, Katarina Denša — drugič, Ana Horvat — četrtič, Verona Horvat, Bara Balažek — drugič, Marija Balažek Helena Zadravec, Marija Bal — drugič, Verona Zadravec — tretjič, Matija Tkalec — tretjič, Bara Kološa — šestič, Štefan Zadravec, vsi iz Lipe.

Jožef Horvat, Katarina Jerebic, Štefan Maučec, Anton Činč — drugič, Marija Cigan, Marija Forjan, Ana Sabotin — tretjič, Katica Kovačič, vsi iz Gančan. Ana Sraka — tretjič, Marija Dravec — drugič, Ana Tratnjek, Jože Lebar — tretjič, Alojz Horvat — drugič, Jožica Hoheger, Frančiška Horvat — četrtič, Katarina Lük — tretjič, Rozika Sautrv — tretjič, vsi iz Lipovec. Vera Poredoš — tretjič, Marija Radešič — tretjič, Hedvika Mesarič, Marija Zver, Marija Mesarič, Regina Miholič, vsi iz Ižakovec. Viljem Zrim, Alojz Sukič, Janez Kozar, Anton Sukič, Jožef Sukič, Vendel Kozar, Terezija Čerpnjak, vsi iz Martinja.

Štefan Marič — četrtič, Verona Poredoš — enajstič, Helena Makari — tretjič, Ema Kerec — drugič, Jolana Dervarič — petič, Irma Mikola — drugič, Helena Vidonja, vsi iz Bodonec.

Anton Tanacek — petič, Anton Gjergjek — tretjič, Koloman Maček — drugič, Janez Marič — tretjič, Mihajel Kakaš — drugič, Franc Benkič, Irena Merklin — tretjič, Vilma Drvarič — tretjič, Marija Gjergjek — drugič, Julijana Sočič — tretjič, Emilija Kuzmič — tretjič, Franc Baranja — četrtič, Gizela Horvat — drugič, Marjeta Kakaš, Marija Kakaš — četrtič, Šarolta Baranja — drugič, Marija Baranja, Gizela Baranja, Marija Baranja — drugič, Angela Vlaj — drugič, Karolina Marič — petič, Gizela Merklin vsi iz Vadarec. Jožef Golar — drugič iz Črnelavec. Šarika Fekonja — drugič, Milica Veren, Kristina Vogrinčič — osmič, Marija Šliski — četrtič, Rudi Heklič — šestič, Karel Fujs — šestič, Franc Planinc — tretjič, Roza Hartman — sedmič, Koloman Žilavec — trinajstič, Stane Dešnik — petič, Tibor Luthar — sedmič, Milan Okretič — petič, Franc Fujs — devetič, Dušan Devetak — četrtič, vsi iz Murske Sobote.

Terezija Prša — četrtič, Katarina Prša, Jožef Balažic, vsi iz M. Polane. Bara Režonja, iz Gaberja, Gizela Grabar, iz Ženavlja, Jože Jablanovec — devetnajstič, iz Bakovec, Franc Petek — enajstič, Rozika Maučec, Anica Pintarič, Janez Bico, vsi iz Melinec, Sidonija Zelko — enajstič, Ana Kodila — štirinajstič, obe iz Pečarovec, Apolonija Ferenčič — devetič, iz M. Črnec, Adela Bundrla — sedmič, iz Vidonec, Koloman Podlesek — sedemnajstič, Gizela Kučan — dvanajstič, oba iz Salamenec, Emilija Gomboc, iz Krajne. Terezija Černjavič — osmič, iz Gradišča, Bara Jerebic — petič, iz Gomilic, Ljudmila Jančar — šestič, iz Ivanjševskega vrha, Marija Majcon — petič, iz Rankovec, Janez Lang, Viktor Felkar, Marija Felkar, vsi iz Serdice. Štefan Skrilec, Franko Bela, oba iz Markišavec. Jolanka Cmor — drugič, iz Motovilec, Viktorija Zrnec iz Borejec, Alojzija Kuzma — tretjič, iz Gederovec, Helena Fras — desetič, iz Bakovec, Marija Hojsedl — tretjič, iz Jurja, Marija Kozar, iz Boreča, Elizabeta Matko — drugič, iz Odranec, Katarina Novak, Jože Tompa, oba iz Črensovec, Franc Maučec iz Gančan, Franc Rogač, iz Serdice, Marjeta Koloman — petnajstič, Marija Smodiš — enaindvajsetič, obe iz Petanjec, Irena Hak — četrtič, iz Sela. Vinko Jerič — tretjič, iz Dokležovja, Terezija Sajter iz Dobrovnika, Štefan Debelak — četrtič, Joško Grah, Marija Titan — tretjič, Ludvik Gredar — četrtič, Ana Ambruš, Helena Banfi, Marjeta Vučko, Marta Bagari — četrtič, Janez Serec, Cvetka Legen — tretjič, Terezija Mesarič, Vinko Loport, Karel Serec — tretjič, vsi iz murskosoboške bolnišnice. Marija Kavaš, Marija Hendler, Jožica Potočnik, vse iz SZD Murska Sobota.

V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje Transfuzijska postaja M. Sobota.

ZAHVALA

V 28. letu starosti je po dolgi zahrbtni bolezni prenehalo utripati drago srce nenadomestljive ljube žene in zlate mamice

Marije Štesl roj. Ferko

OD GRADA

Vsem, ki so mi ob tej težki izgubi stali ob strani in me tolažili, se iskreno zahvaljujem.

Posebej se zahvaljujem čč. duhovščini za spremstvo in poslovilne besede ob grobu kakor tudi pevskemu zboru za zapete žalostinke.

Prisrčna hvala vsem sorodnikom, sosedom, kolektivu in učencem osemletne šole Kuzma, posebno še tov. Flegarju, kolektivu in učencem osemletne šole Grad, znancem in vsem, ki so mi izrekli pismeno ali ustmeno sožalje in darovali dragi pokojnici številne prekrasne vence ter jo v tako številnem sprevodu spremljali na njen zadnji dom.

Grad, 15. januarja 1964

Žalujoči: *mož Jože, hčerka Darinka in sinček Ciril*

POMURSKI VESTNIK — List izdaja in tiska Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Naročniški in oglasni oddelek: Murska Sobota, Kocljeva ul. 2, telefon 21-064 — Naročnina celoletna 1.000 dinarjev, polletna 500 dinarjev, za inozemstvo letna 2.000 dinarjev — Tekoči račun pri NB v M. Soboti št. 605-11 1-365

Leta 1968: 20 milijonov Jugoslovanov

LANI SE JE RODILO V JUGOSLAVIJI 407.035 PREBIVALCEV, UMRLO PA JE 171.244 OSEB. Z DRUGIMI BESEDAMI: V LETU 1963 JE ZNAŠAL NARAVNI PRIRASTEK PREBIVALSTVA 235.791. OB KONCU LETA SMO TOREJ IMELI 19,177.000 PREBIVALCEV.

Čeprav je naravni prirastek v primerjavi s prejšnjimi leti večji, kažejo podatki Zveznega zavoda za statistiko, da so rojstva v stalnem upadanju. Takšne težnje se kažejo že od leta 1951 dalje. Medtem, ko je bilo leta 1950 na 1.000 prebivalcev 33,3 rojstev, je to število 1960. leta znašalo le 23,5, leta 1962 pa že 22,0, lani pa se je na 1000 prebivalcev rodilo le 21,4 otrok. Večji prirastek prebivalstva v lanskem letu je potrebno pripisati manjšemu številu umrlih na 1000 prebivalcev. Posebno se je zmanjšalo število umrlih pri novorojenčkih, ki je znašalo lani 80,4 na 1000 rojenih, leta 1962 pa jih je umrlo 83,9.

Največje število rojstev na 1000 prebivalcev je bilo lani na Kosovu in Metohiji in sicer 40,3. Sledijo Bosna in Hercegovina z 29,7, Makedonija z 28,4 Črna gora s 26,1, Srbija z 19,1, Slovenija 18,3 in Hrvatska s 16,8 rojenimi na tisoč prebivalcev.

Po ocenitvah Zveznega zavoda za statistiko so imele posamezne republike zadnjega dne preteklega leta sledeče število prebivalcev: Bosna in Hercegovina 3,485.000 (naravni prirastek v letu 1963: 73.401), Črna gora 498.000 (naravni prirastek lani 9434), Hrvatska 4,244.000 (naravni prirastek 31.836), Makedonija 1,467.000 (naravni prirastek 28.181), Slovenija 1,626.000 (naravni prirastek 14.660) in Srbija 7,857.000 (naravni prirastek 78.279).

Posebno je velika razlika umrlih novorojenčkov po posameznih republikah. Tako je v Makedoniji na 1000 prebivalcev umrlo novorojenčkov kar 112,1, v Bosni in Hercegovini 98,6, Srbiji 82,5, Črni gori 59,5, na Hrvatskem 57,5 in v Sloveniji 27,1 otrok. Število umrlih novorojenčkov iz leta v leto upada, vendar je še zelo visoko zlasti v ožji Srbiji, Makedoniji in Bosni, medtem ko je smrtnost novorojenčkov v Sloveniji dosegla najnižjo evropsko raven.

Po oceni Zveznega zavoda za statistiko bomo imeli konec letošnjega leta 19,294.000 prebivalcev, leta 1968 pa bo imela Jugoslavija 20 milijonov prebivalcev.

Otroški pogovor

Huda zima in snežni zameti po svetu

Tuje časopisne agencije poročajo, da je v mnogih državah še naprej hladno vreme s snežnimi zameti. Promet na mnogih cestah je prekinjen. Število smrtnih žrtev je čedalje večje. V ZDA so doslej zabeležili že več kot sto mrtvih.

Po poročilu iz Moskve so močni vetrovi na Antarktiki odnesli s seboj od neke ledene obale ladjo sovjetske antarktične ekspedicije. Ladjo je odneslo na odprto morje. Iz baze Mirn so sporočili, da je ladja »Estonija« 30 km od svojega pristanišča na nekem ledu. Na ladji so poleg sovjetskih tudi francoski znanstveniki, ki sodelujejo v skupni francosko-sovjetski ekspediciji.

Zelo mrzlo je že dalj časa v severnih krajih ZDA. Število smrtnih žrtev, ki jih je posredno ali neposredno povzročila zima, se je povečalo na okrog 150. Največ ljudi je zmrznilo v državah Neö England, Ohio, Pennsylvania in New York.

V severni Italiji je gosta megla, zaradi česar je prišlo do več sto prometnih nesreč. Menijo, da je prejšnji teden v enem dnevu zaradi nesreč in mraza umrlo najmanj deset ljudi. Letališče v Milanu je bilo zaprto. V mnogih krajih severne Italije je zapadel globok sneg.

Na Čehoslovaškem je padal leden dež, čeprav je bila temperatura deset stopinj pod ničlo. Leden dež je povzročil močno poledico. V Pragi je bilo zaradi tega veliko število prometnih nesreč.

Slabo vreme je bilo tudi v Vel. Britaniji. Zaradi tega so morali prenehati z iskanjem jahte »»Christina«, ki je izginila pred dvema tednoma v čudnih okoliščinah. Pa tudi v naši južni sosedi Grčiji imajo z zimo velike težave. Sneg je padal v Atenah, kar je velika redkost, v severni Grčiji pa je snežna odeja debela več kot en meter.

Prva žena — kozmonavtka Valentina N. Terješkova se je prejšnjo soboto ustavila za nekaj časa na beograjskem letališču v Surčinu. Sovjetska kozmonavtka se je na poti v Gano zadržala na beograjskem letališču več kot eno uro.

Na območju lovske družine Križevci pri Ljutomeru doslej

4000 kg koruze za divjad

Lovska družina Križevci pri Ljutomeru obsega 4608 hektarov lovnih površin, družina pa šteje trenutno 54 članov. Lanska lovna sezona je pokazala na občutne posledice zadnje zime. To se pozna predvsem pri odstrelu srnjadi in jerebi. Za slednje lov ni bil dovoljen, verjetno pa bo podobno tudi letos.

Bilanca lanskoletnega odlova je naslednja: 819 fazanov, 225 zajcev in okrog 28 srn. Poleg tega so odstrelili nekaj divjadi tudi inozemski turisti: 671 fazanov, 49 zajcev in 5 srn.

Da divjad ne bi utrpela tudi v letošnji zimi večje škode, skrbijo vsi lovci. V lovišču imajo okrog 45 krmišč, divjad pa krmijo vsak drugi dan. Doslej so v krmiščih porabili že 4000 kg koruze, do konca zime pa bo potrebnih še okrog 2000 kg. To je za družino precejšen izdatek, ki pa bo bogato povrnjen. Poleg skrbi za divjad čez zimo pa je kupila ali vzgojila družina tudi 2000 fazanov. V valijeri v Starinovi vasi imajo trenutno še 101 fazank in 6 fazanov. Pred dnevi pa so spustili za osvežitev krvi v lovišča tudi 32 zajcev, ki so jih pripeljali iz Hrvatske.

V lanski lovni sezoni so imeli križevski lovci, na pobudo okrajne lovske zveze, v gosteh tudi nekaj lovcev iz sosednje Avstrije, lovci križevske družine pa so bili v gosteh tudi v Avstriji.

Kot doslej, bodo tudi v letošnjem in v prihodnjih letih križevski lovci postopoma urejali svoj lovski dom in okolico doma.

Za smeh in dobro voljo

Neki človek je hotel zlesti skozi uho šivanke. Ker pa mu to nikakor ni uspelo, je žalosten vzkliknil:

»To je prvič, da so mi v napoto komolci!«

Kmetijska zadruga je poslala strokovnjaka za jesensko setev na specializacijo v inozemstvo.

»Ali imate za to kakšno utemeljitev?« je vprašal nekdo.

»Seveda! Vsaj nekdo od nas mora imeti širše razglede...«

Nek človek je iskal zaposlitev. Pa so ga vprašali:

»Kakšno kvalifikacijo pa imate?«

»Dobro poznam nekega odgovornega tovariša.«

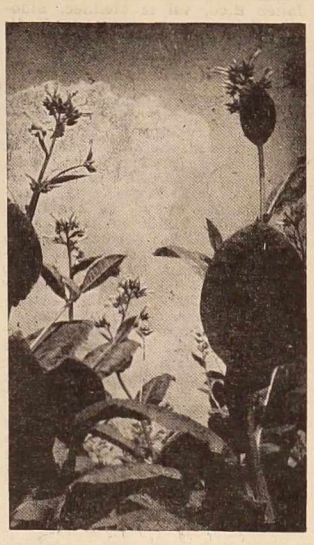

Tobak tobak...

KAJ BO S TOBAKOM

V ZDA je posebna zvezna komisija temeljito proučila vzročno povezanost med cigaretami in vrsto bolezni, predvsem rakom na pljučih, motnjami v dihalnih organih, krvnem obtoku itd. Poročilo so držali v tajnosti, dokler ga niso popolnoma proučili, po objavi pa je po celotnem svetu izzvalo izredno velik odmev, posebno pa še v ZDA. V Eastlandu (Teksas) bo z 20. februarjem začel veljati sklep o prepovedi kajenja na območju mesta. Za kršilce so določene visoke kazni. V raznih mestih je v zadnjem času občutno padla prodaja tobačnih izdelkov, pripravljajo se razna posvetovanja, ki bi naj podprla ta boj proti tobaku, ki je že dolgo med osumljenci povzročitelja rakastih obolenj, čeprav bo njegov vpliv potrebno še dalj časa preiskovati.

Ugotovitve komisije so ljudje z nestrpnostjo, hkrati pa tudi s strahom pričakovali. Pridelovanje in predelovanje tobaka predstavlja zelo močno gospodarsko panogo, ki ji je s tem zadan hud udarec. Posledice bodo vsekakor zelo težke. Mnogo delavcev, ki so bili zaposleni na plantažah tobaka ali v tobačni industriji, bo ostalo brez dela.

V Italiji se je prodaja cigaret nekaj dni po objavi poročila zelo zmanjšala. Nek prodajalec tobačnih izdelkov je izjavil, da je v dveh dneh prodal 300.000 manj cigaret kot prej. Toda ob vsem tem ni mogoče pričakovati, da bi lahko v celoti premagali kadilsko strast. Med vojno so ljudje dajali kruh za cigarete. Zato je verjetno v hipu zmanjšan promet zgolj začasen pojav. V Italiji je potrošnja cigaret na kadilca zelo velika. Tudi v Švici je poročilo vzbudilo velik odmev. Predstavnik zdravniškega združenja v Zürichu je izjavil, da bodo v kratkem začeli s tiskovno kampanjo proti uživanju nikotina. Podprli jo bodo s konkretnimi opisi bolezenskih primerov, ki so v tesni zvezi s kajenjem. S skoraj dvanajstimi kilogrami na odraslega človeka je Švica na vrhu svetovne lestvice potrošnje tobaka.

Vsekakor je za pričakovati, da bo tobačna industrija na to poročilo odgovorila z dognjanji svojih laboratorijev. Precej močno je prizadeta tudi ameriška televizija, ki so jih reklame za tobačne izdelke predstavljale velik vir dohodkov. V zvezi s tem ponekod že sedaj proučujejo posebne zakone, ki bodo natančneje urejali prodajo cigaret in reklamo zanje, na sodiščih pa ne izključujejo možnosti, da se bodo pomnožile tožbe posameznikov, ki bodo od tobačnih tovarn zahtevali odškodnino, ker so zaradi cigaret dobili to ali ono bolezen, predvsem raka.

Kljub vsemu pa niti največji sovražniki cigaret ne pričakujejo popolne prepovedi kajenja, med drugim zato ne, ker bi s tem uničili tako močno industrijsko panogo in številne kmečke družine, ki pridelujejo tobak.

Naslednja številka „Svetle poti“

Zaradi zimskih počitnic so se v Klubu mladih literatov odločili, da bodo izdali proti koncu februarja 3. in 4. številko revije »Svetla pot.« Ta dvojna številka bo prinesla tudi več aktualnih sestavkov.

Klub mladih literatov je pred kratkim tudi priredil v M. Soboti zelo uspel literarni večer, na katerem so sodelovali sodelavci revije »Svetla pot.«

Franc Šrimpf

beg v jutro

1

roman

(Nadaljevanje s 7. strani)

Noč ni bila sedaj ne temna in ne svetla. Kopica oblakov se je nemirno premetavala po nebu in zdaj odkrivala zdaj zopet zakrivala trepetajoče lučke v višini. Lučke so bile zvezde in zdelo se mu je, kakor da so zvezde svetilniki in da mora biti neskončno mnogo pristanišč tam zgoraj.

Tedaj so mu oči odkrile poslopje na vrhu hriba. Izluščilo se je iz teme in bilo je, kakor da si ga je nekdo prav ta trenutek odložil z ramen in ga postavil na tla, da bi se malo odpočil.

Vedel je, da je karavla.

Sedaj mora zaviti na levo, je rekla Yvonne. »Na levo,« je pomislil v drobcu časa. »Čas je že, da zavijem v levo.. Na levo... V levo. Samo, bo prav, če bom zavil v levo? Kaj, če se Yvonne ni zmotila?

Gotovo bo prav. Yvonne tudi ni lagala. Ona ne. Tudi François ni lagal. So tudi ljudje, ki ne lažejo.

Skrajno previdno se je odplazil v levo. Sedaj je pustil karavlo precej na desni strani. Samo da pride preko vrha, prek tega majhnega kupčka zemlje. Onstran, v dolini bo prost. Tam se bo že znašel. Povedal jim bo, da je Jugoslovan, in potem ga prav gotovo ne bodo vrnili Nemcem. Pustili ga bodo, da bo lahko šel naprej, v Francijo, v Anglijo, od tam morda prišel domov. Samo ta hrib in potem bo vse dobro. Samo ta hrib.

Pomikal se je po njem, sklonjen, skoraj se je drsal po njem. Od časa do časa je pogledal proti vrhu. Zdelo se mu je, kakor da se sploh ne premika, ali kot da se mu odmika vrh.

»Bodi mi dober, o hrib!« se je zaslišal, kako ga nemo prosi in gladnost svobode onkraj njega mu je kakor pesem zvenela v ušesih.

»Bodi mi dober, o hrib!« In ni se začudil tej čudni prošnji in ne temu, da je prosil za dobroto hrib, kos zemlje s kamenjem in s sadnimi drevesi na njem. Prošnja se mu je ponavljala kakor molitev iz mladosti:

»Bodi mi dober, o hrib!«

Toda hrib je molčal in molčala je noč in molčali so še nevidni stražarji, skriti za bogve katerim grmičem.

»Morda pa kvartajo v zatemnjeni sobi?«

Sedaj se je plazil po vseh štirih. Zelo počasi se je pomikal naprej. Kljub temu ga je vzpenjajoča se pot utrudila, hkrati pa mu je vlivala pogum, kajti telesni napor je odrival druge misli, razen misli na nevarnost.

Za drevesom je obležal in si oddahnil. Iz žepa je vzel robec in si obrisal pot s čela in z obraza. Bil je robček, ki mu ga je dala Yvonne, preden je šel na pot.

»Yvonne imam rad,« si je rekel in ni vedel, če jo ima rad še posebej sedaj, ko je v nevarnosti in ko drži njen zadnji otipljiv spomin v roki, ali jo ima resnično rad. »Tudi mater in očeta imam rad, vsakega posebej in vsakega drugače. Kako je to čudno. Oče mu je vedno prisilil s svojim molkom, da sem vedel, da sem kriv, kadar sem storil kaj napačnega, mati mi je vedno jasno povedala z besedami, večkrat tudi z roko...«

Stlačil je robec v žep in zopet pogledal na vrh hriba in se prestrašil, ko ga je zagledal tako blizu.

»Saj vendar ni mogoče. Maloprej je bil še tako daleč!«

»Bodi mi dober, o hrib,! je vzkliknil skoraj na glas, ko se je začel ponovno vzpenjati po njem. Vzpetina je sedaj rasla sunkoma, od koraka do koraka in z njo je rasla utrujenost v njem in od stopinje do stopinje se je z neznansko glasnostjo, ki je kakor zvon udarjala v noč, oglašala vznemirjenost in tesnoben strah. Da, to je bil strah. Vedel je, da je to sedaj strah, ali vsaj čudna slutnja.

Še dva, tri korake, potem bo dobro, tam prek, samo da pride čez, tista dolina pomeni življenje in uspeti mora, mora, četudi je to dolina solz, kakor je večkrat pravila življenju mati, uspeti mora zaradi sebe, zaradi teh električnih isker, ki mu poplesavajo v prsih, in zaradi drugih, zaradi vseh...

Potem so se mu približali še zadnji metri. Tedaj se je odločil in se zdajci sunkoma vzravnal, ne da bi se tedaj zavedal človeka v sebi, in skočil — v skoku obstal — in padel še v isti sekundi pod streli iz mnogih pušk hkrati...

... Ta spomin ga je znova prebudil in budnemu je bilo sedaj bolje.

★

Z vračajočo se zavestjo so se mu počasi vračale moči in sposobnost sklepanja. Tudi bolečina v gležnju je nekoliko popustila. Misliti pa ni mogel na nič drugega kakor na položaj, v katerem se je znašel sedaj. Natančno je vedel, da je na vprašanje, kaj bodo storili z njim, samo eden in ne tisoč odgovorov: ubili ga bodo. Bil je nemški vojak, četudi ni bil Nemec, ki je hotel zbežati čez mejo, v Švico. To, da je hotel dezertirati, je bolj jasno, kakor vroče julijsko sonce, ki sedaj osvetljuje njegovo bolniško sobo. Dobili so ga, zasačili so ga kakor tatu, ko je kradel, čeprav je kradel samo prostost, do katere ima pravico. Tu ni pomisleka, nobenega izgovora. Zagovor bo lahko gradil samo na tem, da ni Nemec, temveč Slovenec, kljub temu, da Slovenije ni več, in da je Jugoslovan, čeprav tudi Jugoslavije ni več. Oni pa mu bodo prav gotovo rekli, da je Spodnje Štajerec in da je bila Spodnja Štajerska priključena rajhu in da imajo potemtakem njeni prebivalci vse pravice in vse dolžnosti, kakor jih imajo rajhovci. Tudi službo v nemški vojski. Torej bodo ovrgli tudi ta njegov zagovor. In obsodili ga bodo, razumljivo, na smrt.

Bračka je streslo. »Škoda, da me niso takrat pobili do smrti! Prekleti hrib!« je bil zdaj že sposoben kleti. »Ni mi pomagal, čeprav sem ga tako prosil. Ali me ni slišal? Najbrž me ni mogel slišati, ker je bila takrat tema in ker je bilo gluho tisto belo kamenje in so bila gluha tudi tista sadna drevesa, ki so zvok moje prošnje mogla samo odbiti, niso pa ga mogla sprejeti. Tudi bog ni hotel poslušati mojih prošenj včasih, ko sem ga prosil, da bi mi pomagal. Tudi bog ne in tudi hrib ne!«

Bračko je zapadel znova v otopelost. V njem je, kakor v daljavi, pomislil, da bi bilo veliko bolje, če bi storil z njim takoj, kar nameravajo storiti. Čemu ga bodo zdaj zdravili in ga pitali? Spomnil se je pravljice o Janku in Metki in o čarovnici, ki je tudi pitala Janka samo zato, da bi ga lahko pozneje debelega požrla. Ampak, kaj jim bo koristil zdrav in debel? Prekleto, včasih je bilo bolje: če so koga ujeli, zdravega ali ranjenega, so ga kratkomalo ubili in pika. Brez procesov in brez civiliziranih ceremonij s pravnimi postopki, ki hočejo opravičiti uboj. Zdaj pa... Ljudski kreteni z univerzo! Podelam se nanje, se je sedaj začel Bračko divje jeziti in njegovo letargično razpoloženje se je spreminjalo v strah in jezo. Zdaj je prevladoval ta, zdaj ona, med obema pa se je še vedno večkrat zagvozdila apatičnost in tudi obup.

Potem se je njegova pozornost prenesla na šum, ki ga je povzročilo odpiranje vrat in na zvok korakov, ki se mu je zdelo, da so namenjeni k njegovi postelji.

Res so bili namenjeni k njemu in so tudi že bili pri njem. Bračko je ugledal belo bolniško sestro. Že je odgrinjala odejo in njena roka je bila ob njegovi nogi, ob povoju rane, ki jo je odvezovala, ne preveč previdno in ne preveč surovo. Kljub temu je Bračka bolelo, da je stiskal zobe in se mu je za hip zmračilo pred očmi. Vendar je skozi mrak videl njene črne lase, ki so bili zelo podobni lasem njegove Yvonne. Uboga Yvonne! Zdaj gotovo že ve, da so ga dobili in da je bila njena pomoč zaman.

Sestra je medtem končala s prevezovanjem in Bračko si je oddahnil. Sedaj vzravnana, je stopila bliže k njemu. Opazil je, da drži v roki toplomer, ki mu ga je potisnila pod pozduho. Takrat ji je videl v oči in bile so lepe, črne oči, kakor jih je imela Yvonne.

Ko je odšla, je bil mirnejši. Noga ga skoraj ni bolela in nekaj kakor prijazna utrujenost je čutil v žilah. Zaprl je oči in namesto bolniške sestre je sedaj bila Yvonne ob njem...